በከተሞች ልማት የዳያስፖራ ተሳትፎ የተሞክሮ ሰነድ

Diaspora Engagement in Urban Development Good Practice Document

የካቲት 2014 ዓ/ም

አዲስ አበባ

ክፍልአንድ፡- የጎንደር ከተማ አስተዳደር በልማት ስራዎች የዲያስፖራ አካላት ተሳትፎ መልካም ተሞክሮ ሠነድ (DIASPORA ENGAGEMENT IN DEVELOPMENT ENDEAVORS OF GONDAR CITY) 3

ምዕራፍአንድ 4

1.1. መግቢያ 4

1.2. መነሻ ሁኔታዎች /ቀደም ሲል የነበሩ ችግሮች/ 4

1.3. የተሞክሮው ዓላማዎች 5

1.4. ተሞክሮውን የመቀመር አስፈላጊነት 6

1.5. ተሞክሮውን ለመቀመር የተሄደበት አግባብ 6

1.6. ተሞክሮ ሊወሰድባቸው የተመረጡ የትኩረት መስኮች (ወሰን) 7

1.7. የከተማው ነባራዊ ሁኔታ 7

1.8. በከተማዋ የዲያስፖራ አካላትን በተለያዩ የልማት ስራዎች ለማሳተፍ ያሉ ምቹ ሁኔታዎች (Opportunities) እና ፈታኝ ሁኔታዎች (Challenges) 10

ምዕራፍ ሁለት፡- የዝግጅትምዕራፍ 11

2.1. የዲያስፖራ አካላትን በተለያዩ የልማት ስራዎች የማሳተፉ ዓላማ 11

2.2. የዲያስፖራ አካላትን በዘላቂ የልማት ስራዎች ለማሳተፍ ካለ ዝግጅት አንፃር 12

ምዕራፍ ሶስት፡- የትግበራ ምዕራፍ 19

3.1. የአፈፃፀም ስርዓትና አደረጃጀት 19

3.2. የአፈጻጸም ክትትልና ግምገማ ስርዓት 20

3.3. ተሞክሮው ያመጣው ተፅዕኖ ወይም ፋይዳ 20

3.4. በትግበራ ወቅት ያጋጠሙ ተግዳሮቶች 22

3.5. በትግበራ ወቅት ያጋጠሙ ችግሮችን ለመፍታት የተወሰዱ እርምጃዎች 23

3.6. የተገኙ ውጤቶች /ተሞክሮዎች 23

ምዕራፍ አራት 23

4.1. ዲያስፖራ አካላትን በልማት ስራዎች የማሳተፍ ስራው ቀጣይነት ያለው ስለመሆኑ 23

4.2. በቀጣይ በተለያዩ እርከን ባሉ የመንግስት አካላት ሊደረጉ የሚገባ ጉዳዮች...25

ክፍልሁለት፡-በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ልማት ስራዎች የዲያስፖራ አካላት ተሳትፎ ተሞክሮ ሠነድ (DIASPORA ENGAGEMENT IN DEVELOPMENT ENDEAVORS OF ADDIS ABABA CITY)...................... 27

ምዕራፍ አንድ፡- አስፈላጊነትና መነሻ ሁኔታዎች.. 28

ምዕራፍሁለት፡- የዝግጅትምዕራፍ... 35

ምዕራፍ ሶስት፡- የትግበራምዕራፍ 42

ምዕራፍ አራት፡- የማጠቃለያ ምዕራፍ 44

ክፍልሶስት፡- CITY DIPLOMACY AND CITY NETWORKING; IMPLICATIONS TO ETHIOPIA'S CITIES... 47

REFERENCES 60

ክፍልአንድ፡- የጎንደር ከተማ አስተዳደር በልማት ስራዎች የዲያስፖራ አካላት ተሳትፎ መልካም ተሞክሮ ሠነድ (Diaspora Engagement in Development Endeavors of Gondar City)

ምዕራፍ አንድ

1.1. መግቢያ

የአገራችን ከተሞች በፕላን እየተመሩ በአግባቡ እንዲለሙ ካልተደረገ በከተሞች የሚስተዋለውን ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ችግር ማስወገድ ካለመቻሉም በላይ በከተሞች የሚኖሩ ዜጎችን መሰረታዊ ፍላጎት ማቃለል ብሎም ከድህነት ማውጣት አስቸጋሪ ይሆናል፡፡ ከተሞችን የማልማትና የማዘመን እንዲሁም ለኑሮና ለስራ የተመቹ እንዲሆኑ የማድረግ ስራ እጅግ አስፈላጊ የመሆኑን ያህል ከተሞችን ለማልማት የሚያስፈልገውን የገንዘብ፣ የቁሳቁስ፣ የቴክኖሎጂና የእውቀት ሃብት ለማግኘት የሚጠይቀውን ግዙፍ መዋዕለ ንዋይ በቀላሉና በአጭር ጊዜ ማግኘት የማይቻል ከመሆኑም በተጨማሪ የከተሞች የልማት ስራ በመንግስት አቅም ብቻ ሊከናወን የማይችል መሆኑ መታወቅ አለበት፡፡

በመሆኑም በከተሞች ልማት ተጨባጭ የሆነ እድገት እንዲመጣ ካስፈለገ ከየከተሞች መንግስታዊ አስተዳደርና ተያይዞም ከሚመደብ የከተማ ልማት በጀት በተጨማሪ የአጋር አካላት የበጀት፣ የቁሳቁስና የቴክኖሎጂ ድጋፍ ወሳኝ ነው፡፡ በተለይም የዲያስፖራው ማህበረሰብ በሚኖርበት አገር ያፈራውን ሀብት፣ የቀሰመውን እውቀት፣ ክህሎትና ቴክኖሎጂ ይዞ በመምጣት በአገሩ ቀጥተኛ ልማት በመሳተፍና የከተሞችን እድገት በማፋጠን በኩል የሚኖረው አስተዋፅኦ እጅግ ከፍተኛ እንደሆነ ይታመናል፡፡ ስለሆነም የኢትዮጵያን ብሎም የጎንደርን ዲያስፖራ በከተማ ልማት ሙሉ ተሳትፎ ማድረግ የሚያስችል የፖሊሲ እንዲሁም የፐብሊክ ዲፕሎማሲን ማበልፀጊያ እርምጃዎችን መውሰድ በአገር ውስጥም በከተሞች የአሰራርና የአደረጃጀት ማዕቀፎችን ማዘመን እና ተግባራዊ ማድረግ እንደሚያስፈልግ መዘንጋት የለበትም፡፡

1.2. መነሻ ሁኔታዎች /ቀደም ሲል የነበሩ ችግሮች/

የተለያዩ የፅሁፍ ማስረጃዎች እንዲሁም መዋዕለ ዜናዎች በግልፅ እንደሚያሳዩት በርካታ አገሮች በዲያስፖራ ማህበረሰባቸው በሚደረግ ተሳትፎ በየአገሮቻቸው ከተሞች ጉልህ የልማት ስራዎች መከናወናቸው ብሎም አበረታች የኢኮኖሚ እድገት መመዝገባቸው በስፋት ይነገራል፡፡ (ለምሳሌ ቻይና፣ ህንድ፣ ፊሊፒንስ፣ ግብፅ፣ ናይጀሪያ ወዘተ) ተጠቃሽ ናቸው፡፡

በተመሳሳይ ዓለም ላይ የሚገኘው የኢትዮጵያ ዲያስፖራ ቁጥር በጣም ብዙ መሆኑ ይነገራል። ከዚህም ውስጥ ከ60% ያላነሰው ከጎንደርና አካባቢው የሄደ እንደሆነ ግምቶች ያሳያሉ። ሆኖም ባለው ዲያስፖራ ማህበረሰብ ልክ በከተማ ልማት ስራዎች ላይ ያለው ተሳትፎ አናሳ ነው።

ለዚህ ደግሞ ቀደም ብሎ ይስተዋሉ የነበሩ ችግሮች አሉ። እነሱም፡-

- ከፖለቲካ አመለካከት ጋር የሚያያዙ ችግሮች፤
- ከዘረኝነትና ጎጠኝነት ጋር የሚያያዙ ችግሮች፤
- ከማስተናገድ አቅም ማነስ፣ የመልካም አስተዳደር አለመኖር፣ ከአድሎአዊና ብልሹ አሰራር ወዘተ ጋር የሚያያዙ ችግሮች፤
- ከመረጃ አያያዝ፣ አደረጃጀትና አጠቃቀም ጋር የተያያዙ ችግሮች፤
- ከህዝብ ግንኙነት ስራዎች ደካማነት ወዘተ ጋር የተያያዙ ችግሮች።

1.3. የተሞክሮው ዓላማዎች

1.3.1. ጥቅል ዓላማ /General Objective/

የዲያስፖራው ማህበረሰብ በከተማው ማህበራዊ እና ኢኮኖሚያዊ ልማት ላይ በበቂ ደረጃ ቀጥተኛና ጉልህ ተሳትፎ እንዲያደረግ ማስቻል።

1.3.2. ዝርዝር ዓላማዎች /Specific Objectives/

የዲያስፖራው ማህበረሰብ፡-

- በግብርና እና ኢንዱስትሪ ልማት በተለይም በመድሃኒት ማምረት፣ የእርሻ መሳሪያዎችን እና ኬሚካሎችን በማምረት ላይ በበቂ ደረጃ እንዲሳተፍ ማስቻል፣
- በትምህርትና ጤና ልማት ተግባራት ላይ እንዲሳተፍ ማስቻል፣
- በሪልስቴት፣ በገበያ ማዕከላትና በድብልቅ አገልግሎት ሰጭ ግንባታዎች ልማት ላይ እንዲሳተፍ ማስቻል፣
- በሆቴልና ቱሪዝም ዘርፍ በመሳተፍ የጎንደር ከተማን ታሪክ፣ ባህልና ቅርስ በዓለም አቀፍ ደረጃ በማስተዋወቅ የከተማዋን የቱሪዝም ልማት እንዲያሳድግ ማድረግ፣

- በሚኖርባቸው አገሮችና ከተሞች ከሚገኙ የሌሎች አገር ዜጎች ጋር በመግባባትና በመተማመን የልማት አጋርነትን /Development Partnership/ እንዲስፋፋ ማበረታታት፤
- በዘላቂ የከተማ ልማት ነክ ተግባራት የጥናትና ምርምር፣ የቴክኖሎጂና የእውቀት ሽግግር ስራዎች ላይ የበኩሉን እንዲያበረክት ማስቻል።

1.4. ተሞክሮውን የመቀመር አስፈላጊነት

- የጎንደር ከተማና አካባቢው ተወላጅ ሆኖ በተለያዩ የዓለም አገራት የሚገኘው ዲያስፖራ ቁጥር እጅግ በጣም ብዙ ስለሆነ በተሞክሮው መነሻነት በጎንደር ከተማ ልማት በተለይ በአገር ልማት በአጠቃላይ የሚኖረውን ተሳትፎ ለማስፋትና ለማጠናከር፤
- አሁን ያለውን ውስን ተሳትፎ ማሳደግ የሚያስችል ምቹ ሁኔታ ለመፍጠር፤
- በዲያስፖራው አመቻችነት የጎንደር ከተማን የውጭ ግንኙነት ለማስፋትና ለማጠናከር ብሎም የኢንቨስትመንትና የቱሪዝም ፍሰቱን ለማሳደግ፤
- በዲያስፖራው ማህበረሰብ አካባቢ መነሳሳትን እና ቁጭትን በመፍጠር በሁለንተናዊ የከተማ ልማት ስራ ላይ ግንባር ቀደም ተሳታፊ እንዲሆን ማስቻል፤

1.5. ተሞክሮውን ለመቀመር የተሄደበት አግባብ

- በመጀመሪያ ከዲያስፖራ ግንኙነትና መስተንግዶ ስራዎች ጋር ቀጥታ ቀረቤታ ካላቸው የስራ ክፍሎች ውስጥ ማለትም፡- ከኢንቨስትመንት መምሪያ፣ ከቱሪዝም መምሪያ እንዲሁም ከከንቲባ ጽ/ቤቱ የትበልፅግ ጎንደር የፕሮጀክት ዩኒት ከፍተኛ ባለሙያዎችን በመምረጥ 3 አባላት ያሉት ቡድን እንዲቋቋም ተደርጓል፤
- ቡድኑን በማሰባሰብ ኦረንቴሽን ሰጥቶ ወደ ተሞክሮ ዝግጅት ተግባር እንዲገባ ተደርጓል፤
- የተላከውን የተሞክሮ ማዘጋጃ መመሪያ /Guideline/በአግባቡ በመገንዘብ እንደ ቡድኑ የሙያ ቅርበትና ልምድ መሰረት ርዕሶችን በመከፋፈል የተሞክሮውን ቅመራ ስራ የማከናወን ተግባር ተከናውኗል፤
- በየቡድን አባሉ በግል የተዘጋጀውን የተሞክሮ የመጀመሪያ ድራፍት በጋራ እየተወያዩ እና በመረጃ እያበለፀጉ ፅሁፉን የማጠናቀቅ ስራ ተሰርቷል፤

- በመጨረሻም የተዘጋጀውን የተሞክሮ ፅሁፍ ለአመራሩ በማቅረብ የጋራ እውቅና እንዲያዝበት የማስተካከያ ሀሳቦችም እንዲካተቱበት የማድረግ ስራ ተሰርቷል፡፡

1.6. ተሞክሮ ሊወሰድባቸው የተመረጡ የትኩረት መስኮች (ወሰን) ዲያስፖራው፡-

- በጎንደር ከተማ በሆቴልና ሎጂ ኢንቨስትመንት የተሳተፈበትን፤
- በጎንደር የውጭ አገር እህት ከተሞች ግንኙነት ምስረታና በግንኙነቱ በተገኙ ልዩ ልዩ ድጋፎች የነበረው ጉልህ አስተዋፅኦ፤
- በጎንደር ከተማ የጤና እና ትምህርት ልማት ዘርፍ ያደረገው አስተዋፅኦ፤
- በማህበራዊ ደህንነት ጥበቃ ላይ ያደረገው አስተዋፅኦ በቅርቡ በተካሄደው ጦርነት ምክንያት ለተሰው 29 ሰማዕታት ቤተሰቦች
    - የሁለት ዓመት ቀለብ የማመቻቸት፤
    - የልጆችን ት/ቤት ወጭና ቀለብ የመሸፈን፤
    - ልጆችን በዘላቂው ለማሳደግ ስምምነት መድረስና በባንክ አካውንት አስከፍቶ በየወሩ ገንዘብ መርዳት መጀመሩ (ለምሳሌ 5 ልጆችን ለማሳደግ ከእንግሊዝ አገር የመጡ ዲያስፖራዎች መስማማታቸው)፤
    - ለቆሰሉ በርካታ ጀግኖች በርካታ ገንዘብ ወጭ የተደረገበት (ለምሳሌ ውጭ ከሚገኙ ከአንዲት የአዘዞ የዲያስፖራ ቤተሰብ እስከ 500,000 ብር የእርድ እንሰሳትና የአልባሳት ስጦታ መደረጉ፣ የ185,000 አልባሳት ከፃዲቁ ት/ቤት የቀድሞ ተማሪ ዲያስፖራዎች ወዘተ)፤

1.7. የከተማው ነባራዊ ሁኔታ

1.7.1. የከተማው አመሰራረት (History of the city)

ጎንደር ከተማ በሀገራችን በሰሜን ምዕራብ አቅጣጫ ከሚገኙት ቀደምት የስልጣኔ፣ የባህል፣ የቅርስ፣ የመንፈሳዊና ትውፊታዊ መገለጫዎች የመነጨባት እና ለኢትዮጵያ የከተሜነትን ትምህርት ካስተማሩና እያስተማሩ ካሉ ከተሞች መካከል ቀዳሚ ናት፡፡

ጎንደር ከተማ እ.ኤ.አ በ1624 ተመሰርታ ከ1632 እስከ 1855 ዓ.ም የኢትዮጵያ መናገሻ ወይም ዋና ከተማ ሆና ያገለገለች የከተሞች እናት ናት፡፡ ጎንደር ከተማ በአፄ ፋሲለደስ እና ሌሎች 6 ነገስታትን ጨምሮ በአሁኑ

ሰዓት የአገር የትናንት ማንነትን የሚያሳዩ እና የተደረሰበትን ስልጣኔ እስካሁን እየዘከሩ የገቢ ምንጭና የገፅታ ግንባታ ማዕከል የሆኑ የተለያዩ የነገስታት መታወሻ ግንቦችን አቅፋ የምትገኝ ከተማ ናት።

በቱሪዝም ዘርፉም ጎንደር ከተማ የእነ ፋሲለደስን አብያተ መንግስታትን አቅፋ ከመገኘት በተጨማሪ እንደ ራስ ደጀን፣ አላጣሽ የመሳሰሉ ብሄራዊ ፓርኮችን በቅርብ ርቀት የተጎራበተች በርካታ መንፈሳዊ የሚዳሰሱና የማይዳሰሱ ቅርሶችም ባለቤት ናት። እነዚህንም በUNESCO በማስመዝገብ እንደ ሀገር ለቱሪዝም ኢንዱስትሪው የአንበሳውን ድርሻ እያበረከተች የምትገኝ ከተማ ናት።

1.7.2. ከተማዋ የምትገኝበት አቅጣጫ

- ከአዲስ አበባ በሰሜን ምዕራብ አቅጣጫ የምትገኝ ሲሆን
- ለ12.6^0 ላቲቲዩድ እና በ37.4^0 ሎንግቲዩድ የምትገኝ ከተማ ናት።
- ከአዲስ አበባ በ748 ኪ.ሜ፣ ከባህርዳር 180 ኪ.ሜ እና ከሱዳን 180 ኪ.ሜ ርቀት የምትገኝ የደረቅ ወደብ የሆነች ከተማ ናት።

1.7.3. የከተማው የህዝብ ብዛት

- እንደ ሀገር ወቅታዊ የሆነ የህዝብ ቆጠራ ባለመኖሩ ምክንያት ትክክለኛው ቁጥር ባይቀመጥም በአሁኑ ስዓት ከ750,000 ህዝብ በላይ የህዝብ ብዛት እንዳላት ይገመታል።
- የህዝብ ጥግግቱም 31.25 ሰው በሄክታር እንደሚሆን ይገመታል፤
- የሴትና ወንድ ንፅፅር ሲታይም 49.7% መሆኑን ሲያሳይ፤
- ከ150,000 በላይ የአባወራ / እማወራ የሚኖሩባትናት።

1.7.4. የከተማውዋ መሬት አቀማመጥ

- ጎንደር ከተማ ከታሪካዊ አመሰራረቷ አንፃር ሲታይ ነገስታት የመሰረቷት ስትሆን ለወታደራዊ ስልት ሲባል ዙሪያዋን ተራራማ በታ ተመርጦ የተቆረቆረች ከተማ ናት።
- ከዚህ ባሻገር ከ9 ያላነሱ ተራሮች የከበቧት ስትሆን 4 ትላልቅ ወንዞችን የያዘች ለነዋሪ የማትሰለች ከተማ ናት።
- ከመሬት ወለል በላይ ከ2000 እስከ 2200 ሜትር ከፍታ ላይ ትገኛለች።

1.7.5. የከተማዋ አየር ንብረት

- አብዛኛው የከተማዋ አየር ንብረት ወይናደጋማ እና የተወሰነ ሞቃታማ ነው።
- አማካኝ አመታዊ ሙቀት 19.7 ዲግሪ ሴንቲግሬድ
- አማካኝ አመታዊ የዝናብ መጠን 1,800 ሚ.ሜ ነው።

1.7.6. የከተማዋ የኢኮኖሚ ምንጭ

ከተማዋ ቀደምትና የንግድ ከተማ ከመሆኗ አንፃር የተለያዩ የኢኮኖሚ አማራጭ ምንጮች አሏት። እነዚህም ግብርና፣ ንግድ፣ ቱሪዝም፣ ማኑፋክቸሪንግ እና ሪሚታንስ ናቸው።

ሀ/ ግብርና

እንደ ሀገር ግብርና የኢኮኖሚ መሰረት መሆኑን በዋነኛነት በመውሰድ ከተማዋ ግብርናን የመጀመሪያ የኢኮኖሚ ምንጭ በማድረግ እየተጠቀመችበት ይገኛል። ይህም በሁለት አማራጮች ይታያል።

የከተማ ግብርና

በከተማዋ ያሉ አነስተኛ መሬቶችን እና የውሃ ምንጮችን በመጠቀም የከተማ ግብርና ላይ በሰፊው በመስራት የከተማው ነዋሪ የምግብ ምንጩ ተጠቃሚ እንዲሆን በማድረግ የሚሰራ ሲሆን ከእነዚህ ውስጥም አትክልትና ፍራፍሬ፣ የከብት ማድለብ፣ የከብት እርባታ እና የወተት ልማት፣ የዳሮ የግብርና ውጤቶችን ማልማት፣ የማር እና በገጠር ቀበሌዎችም የተለያዩ አዝዕርትን በማልማት ህዝቡን ተጠቃሚ እያደረገ ይገኛል።

ከከተማ ውጭ ያለ መጋቢ ግብርና

ጎንደር ከተማ በዙሪያዋ ላሉ የቅርብና የሩቅ ወረዳዎች በተለይም መተማ፣ ሁመራ፣ ወልቃይት እና አለፋ የመሳሰሉት ትላልቅ የእርሻ በታዎች ማዕከል በመሆኗ እነዚህ የግብርና ምርቶች የሚከማቹባትና የሚገበያዩባት በመሆኗ ለክልሉም ብሎም ለአገር የኢኮኖሚ ምንጭ ሆና እያገለገለች ትገኛለች።

ለ/ ንግድ

ከተማዋ ረዘም ላለ ጊዜ በንግድ ከተማነት ያገለገለች በመሆኑ በኢ-መደበኛና መደበኛ የንግድ እንቅስቃሴዎች በስፋት የሚከናወኑባት ከተማ ናት።

ሐ/ ቱሪዝም

ከተማዋ የቱሪዝም ከተማ በመሆኗም ከውጭ ሀገር እና ከሀገር ውስጥ ከሚመጡ ጎብኝዎች የሚገኝ ገቢ ሌላ የኢኮኖሚ ምንጭ አማራጭ ሆኖ ያገለግላል።

መ/ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ

ከቅርብ ጊዜ ወዲህ እየተስፋፋ ቢመጣም የማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪው ከጊዜ ወደ ጊዜ የከተማው ሌላው የገቢ ምንጭ ሆኖ እያገለገለ ይገኛል።

ሠ/ ወደ ሀገር የሚላክ ገቢ (Remitance)

በተለያዩ አጋጣሚዎች የከተማው እና አካባቢው ህዝብ ወደ ውጭ ሀገር በመሰደዱ ምክንያት በተለያዩ ጊዜያት ወደ ከተማው የሚላኩ ገንዘቦች ሌላኛው አማራጭ ሆኖ እያገለገለ ይገኛል።

1.8. በከተማዋ የዲያስፖራ አካላትን በተለያዩ የልማት ስራዎች ለማሳተፍ ያሉ ምቹ ሁኔታዎች (Opportunities) እና ፈታኝ ሁኔታዎች (Challenges)

1.8.1. ምቹ ሁኔታዎች

- በቱሪዝም ዘርፍ ከተማዋ የቱሪዝም መስህብና መዳረሻ ከተማ በመሆኗ ምክንያት ለዘርፉ ማደግ ምቹ ሁኔታ ስለፈጠረ ዲያስፖራዎች በሆቴል ቱሪዝም ልማት እንዲሳተፉ በመደረጉ ምክንያት በከተማዋ ከተገነቡ በርካታ ሆቴሎች እና ሎጂዎች ውስጥ ከ80% በላይ የሚሆኑት በዲያስፖራዎች መገንባት እንዲችሉ ያስቻለ ምቹ ሁኔታ ተፈጥሯል።
- በማህበራዊ አገልግሎትም በተለይም በት/ቤት እና በሆስፒታል ግንባታ እንዲሰማሩ ምቹ ሁኔታ ለመፍጠር በመቻሉ አገልግሎት እየሰጡ ያሉ፣ ግንባታ ላይ ያሉ እና የመሬት ጥያቄ ያቀረቡ በርካታ ዲያስፖራዎችን ማሳተፍ አስችሏል። (ለምሳሌ ዋሽንግተን ዲሲ በሚኖሩ እሙሃይ ኪዱ ደሴ ቤተሰቦች የቀረበው የ550 ሚሊዮን ብር የሪልስቴት ፕሮጀክት፣ የኢትዮጵያውያን እስራኤላውያን የቀረበው የ500 ሚሊዮን የባህል ማዕከል ግንባታ ፕሮጀክት ወዘተ)

- በማኑፋክቸሪንግ ዘርፍም ለዲያስፖራ አካላት በተለያዩ ጊዜያት ያላቸውን እውቀትና ገንዘብ ተጠቅመው እንደ ሀገር ሰፊ ክፍተት ባለበትና የዶላር ጥያቄ በሚያበዙ ፕሮጀክቶች ላይ ተሰማርተው እንዲሰሩ ከማድረግ አንፃር በርካታ ምቹ ሁኔታዎች ተፈጥረው በማምረቻው ዘርፍ እየተሰማሩ ያሉ ዲያስፖራዎች ቁጥር ከጊዜ ወደ ጊዜ እንዲጨምር ማድረግ ተችሏል፡፡
- በአጠቃላይ ዲያስፖራው በተለያዩ የልማት ስራዎች እንዲሳተፉ በተፈጠረው ምቹ ሁኔታ ምክንያት ከ100 የሚበልጡ ዲያስፖራዎች በልዩ ልዩ የልማት ስራዎች አገልግሎት በመጀመር ግንባታ ላይ በመሆን እና የመሬት ጥያቄ በማቅረብ ሂደት ውስጥ ይገኛሉ፡፡

1.8.2. ፈታኝ ሁኔታዎች (Challenges)

ምንም እንኳን ከተማዋ ለዲያስፖራው የተሻለ እና ተደራሽነት ያለው አገልግሎት ለማቅረብ ብትሞክርም ጎን ለጎን ፈታኝ ሁኔታዎች መኖራቸው ስኬቱን እንቅፋት ፈጥረውበታል፡፡

ከእነዚህም ውስጥ፡-

ሀ/ ከ3ኛ ወገን የፀዳ መሬት አለመኖር ለሚቀርቡት የመሬት ጥያቄዎች ፈጣን ምላሽ እንዳይሰጥ ማድረጉ፡፡

ለ/ ከፌደራልና ክልል መንግስታት የዲያስፖራን ጉዳዮች ለማሳለጥ የበጀት እና ሌሎች ግብዓቶች ድጋፍ አለመደረጉ፡፡

ሐ/ የመሰረት ልማት አቅራቢዎች (ውሃ፣ መብራት፣ መንገድ፣ ስልክ) የተቀናጁ አለመሆን እና ለዲያስፖራዎች ፈጣን ምላሽ መስጠት አለመቻሉ፡፡

መ/ የንግድ እና ገቢ ተቋማት ዘመኑን የዋጀ ብሎም ዲያስፖራው የሚኖርበትን አገር የስልጣኔ ደረጃ ያላገናዘበ ደካማ አገልግሎት አሰጣጥ መኖር ለአብነትም ቶሎ መልስ አለመስጠት፣ ማጉላላት፣ የመረጃ ፍሰት ክፍተት መኖርና ቅድሚያ አለመስጠት ዋና ዋናዎች ናቸው፡፡

ምዕራፍ ሁለት፡- የዝግጅት ምዕራፍ

2.1. የዲያስፖራ አካላትን በተለያዩ የልማት ስራዎች የማሳተፉ ዓላማ

ዲያስፖራዎች ከሚፈልጉት ነገሮች ውስጥ ዋና ዋና የሚባሉት እውቀታቸው፣ ክህሎታቸውን፣ ልምዳቸውን እና ገንዘባቸውን በማምጣት ከተማዋ ላይ ያለውን ክፍተት እንዲሞሉ ማድረግ ነው፡፡ ስለሆነም እንደ ጎንደር

ተጨበጭ ሁኔታ "የጥምቀትን በጎንደር" በሚል በሚካሄድ ባህላዊና ሃይማኖታዊ ክብረ በዓል ለመሳተፍ በየዓመቱ በጣም ብዙ ዲያስፖራዎች ወደ ከተማዋ የሚመጡ በመሆኑ እስከ አሁን ወደ 8 አመታዊ የዲያስፖራ ፎረሞች የተካሄዱ ሲሆን በዚህም የከተማዋን የመልማት አቅም በማሳየት የበለጠ እንዲሰሩ የማድረግ አላማን ይዞ እየተሰራ ይገኛል። በዚህም በቅርቡ የከተማ አስተዳደሩ በማኑፋክቸሪንግ፣ በሪልስቴት፣ ሆቴልና ቱሪዝም እና ማህበራዊ ዘርፍ እንዲሰማሩ ፕሮጀክታቸውን የማፅደቅና መሬት የመስጠት ስራዎች ተሰርተዋል።

2.2. የዲያስፖራ አካላትን በዘላቂ የልማት ስራዎች ለማሳተፍ ካለ ዝግጅት አንፃር

2.2.1. ከአገር ውጭ ከተማው በፈጠረው የከተሞች እህትማማችነት ግንኙነት ስምምነት እና በአገር ውስጥም በተደጋጋሚ በተካሄዱት በርካታ የዲያስፖራ ፎረሞች አበረታች ውጤት የሚያስገኙ ተግባራት ተከናውነዋል። ለመጥቀስ ያህልም፡-

ሀ/ በታላቁ ወደ ሀገር መምጣት ጥሪ ላይ እንደ ከተማ ወደ መሬት የወረደ ዕቅድ ተዘጋጅቶ ዲያስፖራውን የሚስቡ አገሩንና ከተማውን እንዲያለማ የሚያበረታቱ ልዩ ልዩ ሁነቶች ተከናውነዋል። ለምሳሌ፡- የዲያስፖራ የምስጋና ፕሮግራም፣ በባህል ዝግጅት የታጀበ የንጉስ እራት ፕሮግራም፣ የንግድ ትርኢትና ባዛር ፕሮግራም፣ የጎርጎራ፣ ዳንሻ ሁመራ ጉብኝት ፕሮግራም፣ የሆቴሎች እና ፋብሪካዎች ምረቃ ፕሮግራምና የፓናል ውይይት ፕሮግራም።

ለ/ ከተማዋ ለኢንቨስትመንት ያላትን ምቹነት በተግባር የማሳየት ዝግጅትና በመስክ ምልከታ የተደገፈ ስራ ተሰርቷል።

ሐ/ ዲያስፖራዎችን ኤርፖርት ድረስ ሄዶ በባህላዊ ቡና የማጠጣት እና የባህል ጭፈራ የታጀበ አቀባበል እና ደህንነቱ በተጠበቀ ሆቴል ወይም አካባቢ እንዲያርፉ የማድረግ ስራ ተሰርቷል።

መ/ በቀጣይ ትኩረት አድርገው ስለሚሰሩባቸው የቀጥታ ኢንቨስትመንቶች፣ የጎርጎራ ፕሮጀክት እና የመገጭ ግድብን ለኢንቨስትመንታቸው የትኩረት አቅጣጫ እንዲያደርጉት የሚያሳይ የዝግጅት እና ጉብኝት ስራ ተሰርቷል።

2.2.2. የእውቀትና የክህሎት ሽግግር ከማድረግ አኳያ

ከትውልደ ኢትዮጵያዊያን የሚፈልጉት ነገሮች ውስጥ የእውቀትና የክህሎት ሽግግር ማድረግ አንዱና ዋናው የዝግጅት ስራ ነበር። በዚህም በተለይ በከተማዋ እየተስተዋለ ያለውን የመንግስት አገልግሎት አሰጣጥን ችግር ለማቃለል እንዲረዳ ዲያስፖራዎች ያላቸውን እውቀት ክህሎት ለመጠቀም ያመች ዘንድ እንደየ ዲያስፖራዎች እውቀትና ክህሎት ለመጠቀም በተለይም በሶፍትዌር ኢንጂነሪንግ እየሰሩ ያሉ ባለሙያዎችን በቀጣይ ለመጠቀም የሚያስችል ስምምነት እና መግባባት ስራ ተሰርቷል። ከዚህም ጋር ተያይዞ በሲያትል የሚኖሩ ኢትዮጵያዊያን ያቋቋሙት MMRTI (multi media and resource technology institute)የተሰኘ ድርጅት ዲጅታል ሚዲያና ቴክኖሎጅ ሴንተር በከተማችን ለማቋቋም በዚህ ወቅት እንቅስቃሴ ተጀምሯል። ይህም ቋሚ ቦታ እስክንሰጠው ድረስ በጎንደር ከተማ ህዝብ ቤተ-መጻህፍት አንድ ሰፊ ክፍል ተሰጥቶት ስራ ለመጀምር በዝግጅት ላይ ይገኛል።ይኸው ተቋም 200 ለሚሆኑ የከተማችን ወጣቶች ከጎንደር ዩኒቨርሲቲ ጋር በመገናኘት ዘመኑ የደረሰባቸው የፎቶግራፍ እና የቪዲዮ ካሜራዎችን አጠቃቀም ስልጠና በመስጠት የመረጃ አያያዝ አቅምን በማጎለበት እንዲሁም የማህበራዊ ድህረ ገጾችን በአግባቡ ተጠቅሞ ሀብት እንዴት ማመንጨት እንደሚቻል ግንዛቤ ፈጥሯል። ዘመናዊ የሚዲያ መገልገያ መሳሪያዎች ማለትም መቅረጸ ደምጽ፣ ዘመናዊ ቪዲዮ ካሜራዎችን ልዩ ልዩ ምስልና ድምጽ ማቀናበሪያ ኮምፒውተሮችና ሶፍትዌሮች በስጦታ አበርክቷል።

የጎንደር የህዝብ ቤተ-መጻህፍት ቴክኖሎጅን መሰረት ያደረገ አገልግሎት እንዲሰጥ ለማስቻል በጋራ እየሰራን እንገኛለን። በጥር 2013 ዓ.ም በተደረገው የጥምቀት ዲያሥፖራ ፎረም ላይ የተሳተፉት የሶፍትዌር ኢንጂነሩ ሀብታሙ አሰፋ በጋለ በኢንዱስትሪና ኢንቨስትመንት መምሪያ እና በከንቲባ ፅ/ቤት መካከል ያለውን የኢንቨስትመንት መረጃ ልውውጥ ከወረቀት ወደ ኮምፒውተራይዝድ ስራ ለመቀየር ሶፍትዌር በማበልፀግ ላይ ሲገኙ ይህንም ከምክትል ከንቲባው፣ ከኢንቨስትመንትና ከከንቲባ ከፍተኛ ባለሙያዎች ጋር የመረጃ (Data input)ልውውጥ እያደረጉና ስራውን ወደ መሬት ለማውረድ በራሳቸው ባለሙያዎችን ቀጥረው እየሰሩ መገኘታቸው እንዲሁም በጥር 2014 ዓ.ም የጥምቀት ዲያስፖራ ፎረም ደግሞ በሲያትል የሚገኙት እና በማይክሮሶፍት ካምፓኒ የሚሰሩት ኢንጂነር ኢሳያስ ከተማዋ በቴክኖሎጂ ታግዛ በመስራት መቅረፍ የምትፈልግው ስራ ካለ የቴክኖሎጂ ድጋፍ ለማድረግ በይፋ ከተማው ችግሩን ለይቶ እንዲያሳውቃቸውና አስፈላጊውን ሶፍትዌር አበልፅገው እንደሚያበረክቱ ተናግረዋል። ይህም ዲያስፖራው በቴክኖሎጂ ሽግግር ላይ ያለውን የማይተካ ሚና የሚያሳይ በተጨባጭ የታየ ተሞክሮ ነው።

2.2.3አካባቢን መሰረት አድርጎ ማህበራትን በማቋቋምና ስደተኞችን እና ከስደት ተመላሾችን መልሶ ለማቋቋም ሃብት በማሰባሰብ በኩል ያላቸውን ተሳትፎ በተመለከተ

በታላቁ ወደ ኢትዮጵያ መምጣት ፕሮግራም ጋር ተያይዞ ዲያስፖራው ወደ ኢትዮጵያ ከመምጣታቸው በፊት በገንዘብና በቁሳቁስ በተለይም በምግብና በህክምና ዕቃዎች ላይ ድጋፍ እንዲያደርጉ ያስቻለ በርካታ ስራ የተሰራበት ነው፡፡ የጎንደርና ዙሪያው አካባቢ ተወላጆች ዲያስፖራዎች ተፈናቃዮች አሉበት አካባቢ ድረስ እየሄዱ (ለምሳሌ ከአሜሪካና ካናዳ ተደራጅተው የመጡ ዲያስፖራዎች በርካታ ሚሊየን ብር በመመደብ በጎንደር፣ በደባርቅና በእብናት እንዲሁም በደብረ ብርሃን ለተፈናቃይ ወገኖች በጥሬ ገንዘብና የአይነት ድጋፎችን ማድረጋቸው፣ ደጀን ኢትዮጵያ የተባለው የዲያስፖራ ማህበር በሚሊዮኖች የሚቆጠር ገንዘብ መድቦ ለህልውና ዘመቻው የፀጥታ ሀይልና ለተፈናቃዮች በየግንባሩ ለምሳሌ በደሴ፣ በእብናትና በደባርቅ በመገኘት በሚሊዮኖች የሚቆጠር ገንዘብ መድቦ ተከታታይ የምግብና የቁሳቁስ ድጋፍ ማድረጉ እንዲሁም ሌሎች የጎንደርና አካባቢው ተወላጆች ዲያስፖራዎች ለተፈናቃዮችና ለፀጥታ ሀይሉ በአይሱዙዎች የተጫነ በርካታ ጫማ፣ አልባሳትና መድሃኒት እንዲሁም ለጎንደር ዩኒቨርሲቲ የህክምና ቁሳቁሶች ለምሳሌ፡- ስቴትስኮፖች ድጋፍ መደረጉ አሜሪካን አገር የሙሃይ ኪዴ ደሴ ቤተሰብ 10 ሚሊየን ብርና 150 የተለያዩ እንሰሳት ለተፈናቃዮችና ለፀጥታ ሀይ ወዘተ ድጋፍ ማድረጋቸው)፡፡ በቀጣይም በየመጡበት አካባቢ ተደራጅተው ዘላቂነት ያለው ድጋፍ እንዲያደርጉ በማወያየትና ላልመጡት የዲያስፖራ ማህበረሰብም ጥሪ የማስተላለፍ ስራ ተሰርቷል፡፡

2.2.4.ቱሪዝም ኢንዱስትሪውን ከማሳደግ አኳያ

የቱሪዝም ኢንዱስትሪውን ለማሳደግ በዋናነት ሶስት ነገሮች Amenity Accommodation Accessibilityሊሟሉ ይገባቸዋል፡፡ በመሆኑም የአገልግሎት ዘርፉ ማለትም Accommodation አንዱ የቱሪዝም ምሰሶ ነው፡፡ የግል ባለ ሐብቱ በስፋት ሊሳተፍበት የሚችለውና የሚገባው በዚህ ዘርፍ ላይ ነው፡፡ በዚህ መሰረታዊ ልማት ዘርፍ ከተማችን ላይ ያለውን ምቹ ሁኔታ አስመልክቶ ዲያስፖራው ግንዛቤ እንዲኖረው በሚኖሩባቸው አካባቢዎች በመዘዋወር ከፍተኛ ስራ የተሰራ በመሆኑ በከተማችን ላይ አይነተኛ ለውጦች ተመዝግበዋል፡፡ ለምሳሌ፡-

ሀ/ በከተማችን ካሉ 12 ባለ ኮከብ ሆቴሎች 10 በዲያስፖራው የተገነቡና ወደ አገልግሎት የገቡ ናቸው፡፡

ለ/ በከተማችን ካሉ 18 ቱሪስት የሚመጥን ሆቴሎች 11 በዲያስፖራው ተገንብተው ወደ ስራ የገቡ ናቸው።

ሐ/ ካሉን 6 ኮከብ ደረጃ የሚይዙ ሎጆች ውስጥ 3 በዲያስፖራ የተገነቡና አገልግሎት በመስጠት ላይ የሚገኙ ናቸው።

በማህበራዊ ልማት የዲያስፖራው ተሳትፎ

በማህበራዊ ልማት የዲያስፖራው ተሳትፎ እጅግ ጉልህ ነው ተብሎ ሊወሰድ ይችላል። በተለይም በትምህርት እና በጤና በእጅ ሊዳሰሱ የሚችሉ የልማት ስራዎች ተከናውነዋል። ለአብነት፡-

በትምህርት

1. ቀይ አምባ ትምህርት ቤት ላይ እያንዳንዱ 6 የመማሪያ ከፍሎች ያሉት ሶስት ብሎኮችን በመገንባት አገልግሎት ላይ አውለዋል።
2. ቴኬርኦፍ ተብሎ የሚጠራ የጎንደር አካባቢ ተወላጆች ማህበር አዘዞ ጠዳ ክ/ከተማ _የመማሪያ ክፍሎች ያሉት 2 ብሎኮች በመገንባት ትምርት ቤት ማስፋፊያ ስራ ላይ በመሳተፍ ላይ ነው።
3. ቀበሌ 3 አንደኛ ደረጃ ት/ቤት የክፍል ጥበት ችግር ለማቃለል 2 ብሎክ 8 የመማሪያ ክፍል ያሉት እየተገነባ ይገኛል።
4. ፋሲለደስ ፕሪፓራቶሪ ት/ቤት ለጊዜው በ G+2 ደረጃ በመገንባት ላይ ያለው 34 የመማሪያ ክፍሎች 10 የአስተዳደር፣ የላይበራሪ … ወዘተ ክፍሎች ያሉት ህንጻ ሙሉ በሙሉ ወጭው በዲያስፖራው ማህበረሰብ ተሸፍኖ በመከናወን ላይ ይገኛል።

በጤና

1. በአሜሪካ፣ በአውሮፓና ስፔን የሚኖሩ የጎንደር ተወላጅ ኢትዮጵያዊያን የተገነባ ዘመናዊ የጽንስ ክትትልና ማዋለጀ ተቋም
2. ለዚሁ የጤና ማዕከልና ለጎንደር ዩኒቨርሲቲ ሪፈራል ሆስፒታል በስጦታ የተለገሱ በርከታ ዘመናዊ የህክምና መስጫ አልጋዎችና 6 አምቡላንሶች፤
3. የኮቪድ 19 ወረርሽኝ በዓለማችን ተከስቶ አለምን እያተራመሰ ባለበት በዚህ ወቅት በቁጥር ለመግለጽ አዳጋች የሆነ የጤና ሰራተኞች ጋውን፣ ሳኒታይዘር፣ የፊት ጭንብል እና ሌሎች የህክምና መርጃ መሳሪያዎች በስጦታ አበርክተዋል፣ እያበረከቱም ይገኛሉ።
4. ለጎንደር ፖሊ ክሊኒክ ልዩ ልዩ የህክምና መርጃ መሳሪያዎች ድጋፍ አድርገዋል።

2.2.5. የእህትማማች ከተሞች ትስስርና ትብብርን ለመፍጠር ዲያስፖራው የሚያደርገው ድጋፍ

ያደጉት አገራት ከተሞች በሁሉም መስክ በሚባል ደረጃ ሊቀሰም የሚችል ተሞክሮ እንዳላቸው እሙን ነው። ስለሆነም ከከተሞች ጋር ትብብርና ትስስር መፍጠር ለከተማ እድገት ያለው ፋይዳ ጉልህ ነው። ከዚህም የተነሳ የጎንደር ከተማ አስተዳደር ለዚህ ዘርፍ ልዩ ትኩረት ሰጥቶ እየተንቀሳቀሰ ይገኛል። ተግባሩም የተሳካ ይሆን ዘንድ በበርከታ ጉዳዮች የምንመሳሰላቸው ከተሞች ውስጥ የሚኖሩ የጎንደር እና አካበቢው ተወላጅ ኢትዮጵያዊያን እና ትውልደ ኢትዮጵያዊያን የሚኖሩባቸው የውጭ አገር ከከተሞች ጋር በእህትማማችነት እንድንቀራረብ አድርገዋል።

እነዚህም፡-

- ጎንደር- ቬንሰሰ ፈረንሳይ እህትማማች ከተሞች ግንኙነት፣
- ጎንደር-ሞንቶጎሞሬ ካውንቲ ሜሪላንድ አሜሪካ እህትማማች ከተሞች ግንኙነት፣
- ጎንደር-ኮርቫሊስ ኦሪገን አሜሪካ እህትማማች ከተሞች ግንኙነት፣
- ጎንደር-ሪሾንለጺዮን እስራኤል እህትማማች ከተሞች ግንኙነት መመሰረት ላይ የማይተካ ሚና ተጫውተዋል።
- ከአውሮፓ ህብረት እና ከጃፓን ኦዳ ከተማ ጋር ትብብር እንዲኖረን አስችለዋል።

ከዚህ ግንኙነት ከተማችን በርካታ ጥቅሞችን አግኝታለች፡-

- በእንግሊዝ አገር ዊንድሶር ከተማ የሙያተኞችና አመራሮች ልምድ ልውውጥ እና ስልጠና፤
- በከተማችን ተደራጅተው ለሚሰሩ የፎቶግራፍ አንሽዎች የሙያ ስልጠና፤
- ከቤንሰስ እህት ከተማ ወደ 22 ሚሊዮን ብር የገንዘብ ድጋፍ በማግኘት 16ኛው ክ/ዘመን የተገነባውን የራስ ግንብ ህንጻ ሙሉ እድሳት እንዲደረግለት በማድረግ ወደ ታሪካዊ ሙዚየምነት እንዲቀየር ተደርጓል፤
- ከአውሮፓ ህብረት በተገኘ 15 ሚሊዮን ብር የገንዘብ ድጋፍ የጎንደር ባህል ማዕከልና የፋሲለደስ የባህል ቡድን ተቋቁሞ ስራ እንዲጀምር ዘመናዊ የድምጽ ግብዓት መሳሪያዎች ግዥ፣ የጎንደር ሲኒማ ቤት ጥገናና ለባህል ቡድኑ መንቀሳቀሻ የሚሆን ዘመናዊ አውቶብስ እንዲሟላ ተደርጓል፤
- በኮርቫሊስ ኦሪገን ከተማ ድጋፍ የችግኝ ማፍያ ጣቢያ እንዲቋቋም የተደረገ ሲሆን ለአካባቢው ገበሬ የችግኝ አቅርቦት እንዲያገኝ በማድረግ እንዲሁም የአፈር መሸርሸርን በመግታት የአካባቢው ስነ-

ምህዳር እንዲጠበቅ ከፍተኛ አስተዋጽኦ እያደረጉ ይገኛሉ። ከዚህ የእህትማማች ግንኑነትና በዚሁም ምክንያት በተፈጠሩ ሌሎች የድርጅት፣ የማህበር ወዘተ ግንኙነቶች ለትምህርት ተቋማት፣ ለጤና ተቋማት፣ ለውሃ ተቋማት፣ ለአካባቢ ጥበቃና አረንጓዴ ልማት ወዘተ ስራዎች ወደ 85 ሚሊዮን ብር የሚያወጣ የቁሳቁስ ድጋፍና ወደ 65 ሚሊዮን ብር የገንዘብ ድጋፍ ተገኝቷል። (ለምሳሌ 17,500,000 የጎንደር ሳይን ማዕከል ግንባታ፣ የ122,000 ዶላር የአብዮት ፍሬ ት/ቤት የG+1 የ10 የመማሪያ ክፍል ግንባታ፣ ከ150 በላይ ለት/ቤትና ሆስፒታል ኮምፒውተሮች የተለያዩ የህክምና ማሽኖችና መሳሪያዎች፣ በሽዎች የሚቆጠሩ ዋቢ መፃህፍትና ጆርናሎች፣ በሽዎች የሚቆጠሩ የስፖርት ትጥቆች፣ የመጠጥ ውሃ ጉድጓድ ግምባታዎች፣ የአካባቢ ጥበቃ አመታዊ በጀት የመመደብና የሙያተኛ ድጋፍ የመስጠት)

2.2.6.ለዲያስፖራው ያሉ ዕድሎችን፣ ፍላጎትና ሊያጋጥሙ የሚችሉ ፈተናዎችን አስመልክቶ መረጃ መስጠትን በተመለከተ

በዚህ በኩል በርካታ ዝግጅቶች የተደረጉ ሲሆን ከእነዚህ ውስጥም የተለያዩ ሰነዶችን በማዘጋጀት ግንዛቤ በተከታታይ ለመፍጠር ተሞክሯል።

1.ለዲያስፖራው ያሉ እድሎች

ዲያስፖራው በርካታ የኢንቨስትመንት አማራጮች እንዳሉት ለማሳየት የተሞከረ ሲሆን ከእነዚህ ውስጥም በተለይም የአገር ውስጥ ነዋሪ ባለሀብቶች ሊገቡባቸውበማይችሉ እና የዶላር ምንዛሬ በሚያስፈልጋቸው ፕሮጀክቶችእንዲሳተፉ ቅድሚያ የመስጠት ዕድሎች የተመቻቹ ሲሆን በእነዚህም፡-

- የህክምና ዕቃዎችን እና መድሃኒቶችን ማምረት፤
- የእርሻ መሳሪያዎችን ማምረት፤
- የኬሚካል ውጤቶችን ማምረት፤
- የኤሌክትሮኒክስ ውጤቶችን ማምረት ሲሆን በአገልግሎት ዘርፉም በሪልስቴት ባለ ኮከብ ሆቴሎች ላይ እንዲሳተፉ ዕድሎችን ማመቻቸት ተችሏል።

2. ፍላጎታቸውን ከማሳካት አንፃር

እንደ ከተማ የተዘጋጁ ዕድሎችን እንዲጠቀሙ ከተመቻቸው በተጨማሪ ዲያስፖራዎቹ ያላቸውን እውቀትና ክህሎት መነሻ በማድረግ በራሳቸው ፍላጎት መሰረት የሚፈልጓቸው ላይ መስራት

እንዲችሉ በዚህም በሚፈልጉት ተቋም ጥያቄያቸውን እንዲያቀርቡ እና ስብስብ አድርጎ ለማስተናገድ የሚያስችል ዝግጅት በማድረግ ለመስራት ተሞክሯል።

3.ሊያጋጥሙ የሚችሉ ፈተናዎችን መረጃ መስጠትን በተመለከተ

ከዚህ አኳያ ሰፊ ስራ የተሰራ ሲሆን በዚህም በአንድ በኩል ምን ዓይነት ፈተና ሊገጥማቸው እንደሚችል ቀድሞ በመገንዘብ እና በመለየት ይህንንም ችግሮችን ለዲያስፖራዎቹ በማስረዳትና መረጃ በመስጠት መሰል ችግር እንዳይገጥማቸው መረጃ የመስጠት ስራ ተሰርቷል። በዚህም፡-

ሀ/ ዲያስፖራዎቹ በተናጠል ማከናወን በማይችሏቸው ፕሮጀክቶች ላይ በማህበር በማደራጀት ያለባቸውን የገንዘብ እና የጊዜ ችግሮችን እንዲፈቱ ለማድረግ ተሞክሯል።

ለ/ በአገር ውስጥ የሚኖራቸው ቆይታ አጭር ጊዜ ስለሚሆን የልማት ጥያቄዎቻቸው ዘላቂነት እንዲኖረው ለማድረግ አገር ውስጥ ማስቀጠል የሚችሏቸውን ስራ እንዲሰሩ እና ወደ ውጭ አገር ሲመለሱ ግን ውክልና መስጠት ለሚችሉት አካል ውክልና እንዲሰጡ በማድረግ ችግሩ እንዲቀረፍ ለማድረግ ተሞክሯል።

ሐ/ በሌላ በኩል ሊገጥሙ ከሚችሉት ችግሮች ውስጥ አንዱ ቀልጣፋና ውጤታማ የመረጃ መለዋወጫ ስርዓት አለመኖር ሲሆን ይህ ችግር ላለው የልማት እንቅስቃሴ ማነቆ መሆኑን በማስረዳት የጋራ እና የተናጠል የመረጃ መለዋወጫ መንገድ መፍጠር ተገቢ መሆኑን በማስረዳትና መረጃ በመስጠት ዘላቂ መፍትሄ እንዲኖር ለማድረግ ተሞክሯል።

ምዕራፍ ሶስት፡- የትግበራ ምዕራፍ

3.1. የአፈፃፀም ስርዓትና አደረጃጀት

- እንደ ጎንደር ከተማ የዲያስፖራውን ተሳትፎ ለማጠናከር መጀመሪያ በውጭ አገር በተለይም አውሮፓ፣ አሜሪካ እና እስራኤል የሚኖሩ የጎንደር ከተማና አካባቢው ተወላጅ ዲያስፖራዎች ጋር ጎንደር በሚኖሩ ቤተሰቦቻቸው አማካኝነት ግንኙነት የመፍጠር ስራ እንዲሰራ ተደርጓል።
- ዲያስፖራዎቹም የሚኖሩባቸውን የከተማ አስተዳደሮች በመጠየቅና በማግባባት ስለጎንደር ከተማ የተዘጋጀውን የከተማዋ ፕሮፋይል በማቅረብ የእህት ከተሞች ግንኙነት እንዲመሰረት መደረጉ። (ለምሳሌ የጎንደር ኮርቫለስኦሪገን-አሜሪካ እህትማማች ከተሞች ግንኙነት፣ የጎንደር ሪሾን ለፅዮን-እስራኤል እህትማማች ከተሞች ግንኙነት የጎንደር-ሞንትጎመሪ ካውንቲ-ሜሪላንድ/አሜሪካ እህትማማች ከተሞች ግንኙነት የጎንደር ቬንሰንስ ፈረንሳይ እህትማማች ከተሞች ግንኙነት እንዲመሰረት መደረጉ)
- በኢትዮጵያ ሚሊኒየም የ2000 በርካታ የጎንደርና አካባቢው ተወላጅ ዲያስፖራዎች ወደ ጎንደር በመጡ ጊዜ በርካቶችን አሰባስቦ በማወያየት በሊዝ ስርዓት የመኖሪያ ቤት መስሪያ ቦታ እንዲያገኙ እና የመኖሪያ ቤት እንዲሰሩ እንዲሁም በልዩ ልዩ ኢንቨስትመንት ዘርፍ እንዲሰማሩ መደረጉ፤
- ከኢትዮጵያ ሚሊኒየም በዓል አከባበር ጋር ተያይዞ ሲሰራ ከነበረው ስራ እና የጎንደር እህትማማች ከተሞች ግንኙነትን ለማስቀጠል የሚያገለግል በሰው ሃይልና በቁሳቁስ የተደራጀ የስራ ክፍል በጊዜያዊነት እንዲቋቋም መደረጉ (ከ2000-2005)

ከዚህ ጋር ተያይዞም አደረጃጀቱን አጠናክሮና አስፋፍቶ ማስቀጠል እንዲቻል

- የፋሲለደስ የቀድሞ ተማሪዎች ማህበር በአሜሪካ፣ ካናዳ
- የጻዲቁ ዮሐንስ የቀድሞ ተማሪዎች ማህበር በአሜሪካ ዋሽንግተን
- የጎንደር እና አካበቢው ተወላጆች ማህበር በካናዳ ለአብነት የሚጠቀሱ ናቸው።

  እነዚህ አደረጃጀቶች ከጽ/ቤቱ ጋር እንዲተሳሰሩ የተደረገ በመሆኑ አደረጃጀቱን በተገቢው መንገድ ጥቅም ላይ ለማዋል ጥረት ተደርጓል።

3.2. የአፈጻጸም ክትትልና ግምገማ ስርዓት

ከሚሊኒየም ቀደም ብሎ በሚሊኒየም አከባበር ወቅትና ከዚያ በኋላ ባሉት ጥቂት አመታት ከዲያስፖራው ጋር የተደረገው ግንኙነት እና በጥቂቱም ቢሆን ዲያስፖራው የተሳተፈባቸውን የልማትና የእህት ከተሞች ግንኙነት እንዲሁም ከግንኙነቱ የተገኙ ጥቅሞች በስራ ክፍል እና በከተማ አስተዳደር ካቢኔ ደረጃ የአፈጻጸም ክትትልና ድጋፍ እንዲሁም ወቅታዊ ግምገማና የማጠናከሪያ አሰራሮች ሲከናወኑ ቆይተዋል። ከእነዚህም ተግባራት አፈፃፀም አልፎ አልፎ በከተማው ምክር ቤት ደረጃ እየቀረበ የጋራ እውቅና እንዲያዝበት ይደረግ ነበር።

3.3. ተሞክሮው ያመጣው ተፅዕኖ ወይም ፋይዳ

- ቀደም ብሎ ለኢትዮጵያ 2000 ሚሊኒየምና የዲያስፖራ ማስተባበሪያ ክፍል ስራውን አጠናቅቆ በ2005 ከተዘጋ በኋላ የውጭ ግንኙነቱ ያስገኘውን ዘርፈ ብዙ ጥቅም ማስቀጠል እንዲቻል ስራውም ፈፅሞ እንዳይቆም አንድ ሙያተኛ ከመደበኛ ስራው በተጨማሪ የእህት ከተሞች ግንኙነትን እና የዲያስፖራ ጉዳዮችን እንዲያስተባብር ተመድቦ ሲሰራ መቆየቱ።
- ከባለፉት አመታት ከተገኙ መልካም ተሞክሮዎች መነሻነት በ2009 ዓ.ም የእህትከተሞችን ግንኙነትና ከመንግስት መደበኛ በጀት ውጭ ሊገኙ የሚችሉ የልማት ድጋፎችን በገንዘብም ሆነ በቁሳቁስ ለማሰባሰብና ስራ ላይ ለማዋል እንዲቻል እንዲሁም የዲያስፖራ ግንኙነቶችን እና በዛ በኩል የሚደረጉ የልማት ጥረቶችን የሚያሳልጥ እና የሚያስተባብር የፕሮጀክት ማስተባበሪያ ዩኒት ማቋቋም የሚያስችል ጥናታዊ ፕሮፖዛል እንዲዘጋጅ ከዲያስፖራ አባላትና አዲስ አበባ ከሚገኙ የአካባቢው ተወላጆች በቀረበው አስተያየት መሰረት በ2010 ዓ.ም የፕሮጀክት ዩኒት ማቋቋሚያ ፕሮፖዛሉ ተዘጋጅቶ መጀመሪያ በከተማው አስተዳደር ካቢኔ ደረጃ እንዲታይ ከተደረገ በኋላ በዛው

ዓመት ለከተማው ምክር ቤት እንዲቀርብ ተደርጎ የማቋቋሚያ ደንብ እንዲወጣለት ከምክር ቤቱ በተሰጠው አቅጣጫ መሰረት የማቋቋሚያ ደንቡ ወጥቶ መፅደቅ ችሏል፡፡

- የፕሮጀክት ዩኒቱም በከንቲባ ፅ/ቤቱ ስር ለከንቲባው ተጠሪ ሆኖ እንዲቋቋም ተወሰነ፡፡
- ከሁለት ዓመታት በኋላ በግንቦት 2013 ዓ.ም **የትበልፅግ ጎንደር የፕሮጀክት ዩኒት** እራሱን ችሎ በሰው ሃይልና በበጀት ተጠናክሮ እንዲቋቋም ተደርጎ በአሁኑ ጊዜ የጎንደር ከተማን ልማት የሚደግፍ የተጨማሪ ሀብት ማመንጨትና የጎንደር ከተማ የእህትማማች ከተሞችን ግንኙነት የማስተባበር እንዲሁም የከተማዋን የዲያስፖራ እና የውጭ ግንኙነት ተግባራትእንዲጎለብቱ እንዲሁም በከተማዋ ልማት ላይ የዲያስፖራው ተሳትፎ እንዲጠናከር የሚያስችል የህዝብ ግንኙነት ስራን አጠናክሮ እያከናወነ ይገኛል፡፡

3.3.1. አወንታዊ ፋይዳ

የልዩ ድጋፍ ፕሮጀክት ሀብት ማመንጫያ እና የእህት ከተሞች ግንኙነት ማስተባበሪያ ስራው ለከተማው በገንዘብና ቁሳቁስ ያስገኘው ድጋፍ በጣም ጥሩ የሚባል በመሆኑ ከ1997-2012 በጥሬ ገንዘብ ከ60-65 ሚሊዮን በቁሳቁስ ግምቱ 85 ሚሊዮን የሚደርስ ሃብት ማስገኘቱን ግምት ውስጥ በማስገባት የነበረውን ጥረት ለማጠናከርና ለማስፋፋት እንዲቻል በሰው ሃይልና በበጀት የተጠናከረ የትበልፅግ ጎንደር የፕሮጀክት ዩኒት እንዲቋቋምና ተግባሩን እንዲያከናውን መደረጉ የተሞክሮው አወንታዊ ፋይዳ ተደርጎ የሚወሰድ ነው፡፡

3.3.2. ተሞክሮው የተሻለ አንፃራዊ የአፈፃፀም ደረጃ ማስመዝገቡን በተመለከተ

- ያለፈውን ተሞክሮ ገምግሞና ቀምሮ የተሻለና እራሱን ችሎ የሚሰራ የስራ ክፍል (**ትበልፅግ ጎንደር ፕሮጀክት ዩኒት**) ከተቋቋመና ወደ ስራ ከገባ ጥቂት ወራት ያስቆጠረ ከመሆኑም በላይ ከህልውና ማስከበር ዘመቻና ከሰላምና መረጋጋት ጋር ተያይዞ በሙሉ ትኩረት ለመንቀሳቀስ ተፅዕኖ ያጋጠመው ቢሆንም በተቆራረጠ ሁኔታም ውስጥ በተከናወኑ ተግባራት አበረታች ውጤት ማስመዝገብችሏል፡፡ (ለምሳሌ ባለፉት ሁለት ወራት መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችን በማወያየትና በማግባባት ለሰብዓዊ ድጋፍ አገልግሎት የሚውል የ1.45 ሚሊዮን ብር የምግብና የንፅህና መጠበቂያ ቁሳቁስ እንዲሁም 2.41 ሚሊዮን ብር የሚያወጣ የ200 አልጋና ፍራሽ ድጋፍ እንዲገኝ የማድረግ ስራ እንዲከናወን ተደርጓል፡፡)
- በአጠቃላይግን ተሞክሮው የተሻለ አንፃራዊ የአፈፃፀም ደረጃ ማስመዝገቡን ለማሳካት ቀጣይ ያሉ የስራ ጊዜያትን በአግባቡ መጠቀም የሚጠይቅ ይሆናል፡፡

3.4. በትግበራ ወቅት ያጋጠሙ ተግዳሮቶች

ሀ. ውጫዊ ችግሮች

- በውጭ የሚገኙ የዲያስፖራ ማህበረሰብ አባላትም ሆኑ የእህት ከተሞች ግንኙነት አስተባባሪ ዲያስፖራዎች በግል ጉዳያቸው የመጠመድ አንዳንዴም ትኩረት ያለመስጠት ወይም ስራውን ተከታታይ ከማድረግ ይልቅ የተቆራረጠና ወቅታዊ የማድረግ አዝማሚያ ማመዘኑ፤
- በዲያስፖራ ማህበረሰብ አባላት መካከል ያለመግባባት መፈጠር አንዳንዴም የመንደርተኝነት እና የቡድንተኝነት አዝማሚያዎች መከሰታቸው፤
- በዲያስፖራ አስተባባሪዎች በኩል የተጠናከረ የዶክሜንቴሽንና፣ የመረጃ ማደራጀትና ሪፖርት የማድረግ ልምድ አናሳ የነበር መሆኑ፤
- እንደ አገር ዲያስፖራው በልማት፣ በእውቀትና ቴክኖሎጂ ሽግግር ላይ እንዲሳተፍ በመንግስት የሚደረገው ጥረት እጅግ አናሳና የማያበረታታ የነበር መሆኑ፤
- ወቅታዊ አገራዊ አለመረጋጋት እና ኮቪድ 19 የፈጠሩት ተፅዕኖ መኖር።

ለ.ውስጣዊ ችግሮች

- ግንኙነቱን በማጠናከር በኩል ከፍተኛ ድርሻ የሚጠበቅባቸው የከተማው ከንቲባዎች በጣም አጭር ጊዜ በሚባል ሁኔታ በተደጋጋሚ ጊዜ ከቦታው መነሳታቸው። (አንዳንዴም አዲስ የተሾመውን ከንቲባ ለውጭው ማህበረሰብ አስተዋውቀን ሳንጨርስ የከንቲባውን ከቦታው መነሳት ለመግለፅ መገደድ)። ይህም በውጭው የዲያስፖራማህበረሰብ ላይም ሆነ ሌሎች የልማት አጋሮች ላይ የሚፈጥረው መደነጋገር/ ግራ መጋባት ከአዲሱ ሀላፊ ጋር እንደገና ከባዶ /ዞሮ የመጀመር ነገር የጎላ ችግር ሆኖ መቀጠሉ፤
- አንዳንዴ በከተማ አስተዳደሩ ከፍተኛ አመራሮችና ተቋሞቻቸው በኩል ለስራው ዝቅተኛ ትኩረት መስጠት እንዲያውም ከውጭው ዲያስፖራም ሆነ የውጭ ዜጎች ጋር እየተገናኙ መስራት የቅንጦት ወይም የተለየ ግላዊ ጥቅም የሚያስገኝ ተደርጎ መታየቱ፤
- ለስራ ክፍሉ መጠናከር የሚያስፈልግ የሰው ሃይልም ሆነ በጀት እና ቁሳቁስ አለመመደብ፤
- የውጭው ዲያስፖራም ሆነ የውጭ ዜጎች ለከተማው ለሚያደርጉት ድጋፍ ወቅቱን የጠበቀና ድጋፉን የሚመጥን የምስጋናም ሆነ የእውቅና ፕሮግራም አለማዘጋጀት ወይም በፅሁፍ በምስክር ወረቀት እውቅና አለመስጠት።

3.5. በትግበራ ወቅት ያጋጠሙ ችግሮችን ለመፍታት የተወሰዱ እርምጃዎች

- የውጭ ግንኙነት የሚያስተባብሩ ዲያስፖራችን እየለዋወጡ/እያተካኩ ለመስራት መሞከር፤
- የከተማ አስተዳደሩ ከፍተኛ አመራር ለውጭ ግንኙነት ስራው ተገቢ ትኩረት እንዲሰጥ ጉዳዩ በምክር ቤት ደረጃ እንዲቀርብና ለስራው መዳከም ማብራሪያ እንዲሰጥበት የማድረግና ለችግሩ ባለቤት የመስጠት እና ተጠያቂ የማድረግአሰራርን መከተል መቻሉ፤
- ከውጭው ዲያስፖራና የውጭ እህትማማች ከተሞች ግንኙነት አስተባባሪ አካላት ጋር በመነጋገርና በማሳመን የከተማው ከፍተኛ አመራሮች የውጭ ጉብኝት ፕሮግራም እንዲዘጋጅ በማድረግ የልምድ ልውውጥ ተግባር አከናውነው እንዲመለሱ መደረጉ፤
- አሜሪካ ወደ 3 ጊዜ እስራኤል ወደ 3 ጊዜ፣ ፈረንሳይ 1 ጊዜ የጉብኝት እና የልምድ ልውውጥ ፕሮግራም መካሄዱ።

3.6. የተገኙ ውጤቶች /ተሞክሮዎች

- የዲያስፖራ ግንኙነቱን ሆነ የውጭ አገር እህትማማች ግንኙነቱን የሚያስተባብሩት አካላት አመለካከት ቀስ በቀስ እየተስተካከለ እና አገርና ወገንን ማገልገል ያለውን ክብርና ጥቅም እያስተዋሉት መምጣታቸው እና ከትርፍ ጊዜም በላይ ወሳኝ ጊዜያቸውን እና የግል ንብረታቸውን ለዚሁ ግንኙነት መጠናከር ማዋል መጀመራቸው፤
- የከተማው ከፍተኛ አመራሮች ከውጭ አገር ጉብኝት እና እግረ መንገዱን ከተካሄዱ የልምድ ልውውጦች በኋላ ለስራው ተገቢ ትኩረት በመስጠታቸው የዲያስፖራና የውጭ እህት ከተሞች ግንኑነት ማስተባበሪያ እንዲሁም ተጨማሪ የልማት ሃብት ማመንጪያ የስራ ክፍል በሰው ሃይልና በበጀት ተጠናክሮ እንዲደራጅና ወደ ስራ እንዲገባ መደረጉ፤

ምዕራፍ አራት

4.1. ዲያስፖራ አካላትን በልማት ስራዎች የማሳተፍ ስራው ቀጣይነት ያለው

ስለመሆኑ

እንደ ጎንደር ያሉ ከተሞች አንደኛው የገቢ ምንጫቸው የሆነው ኢንቨስትመንቱ ተስፋፍቶ እንዲቀጥል ምቹ ሁኔታ ከሚባለው አቅም ዋነኛው በርከት ያለ የዲያስፖራ ቁጥር መኖሩ ነው።

ስለሆነም ይህን መልካም አጋጣሚ ተጠቅሞ እስካሁን በነበረው ጊዜ ባለመሰራቱ ምክንያት ከተማዋ መጠቀም የሚገባትን የልማት ትሩፋት ሳታገኝ ቆይታለች። ይህን ድክመት እንደ ትምህርት በመውሰድ የዲያስፖራ አካላት ቀጣይነት ባለው የልማት ስራዎች እንዲሳተፉ ስልት በመቀየስ ወደ ስራ እንዲገቡ ማድረግ ይዋል ይደር የሚባል ጉዳይ አይደለም።

ከዚህ በመነሳትም በርካታ ስራዎች የተሰሩ ሲሆን እነዚህን ማስቀጠል ዋና አጀንዳ ተደርጎ ተይዞ እየተሰራበት ይገኛል።

ሀ/ ላለፉት 8 ዓመታት በየዓመቱ ይካሄድ የነበረውን የጥምቀትን የዲያስፖራ ፎረም በማስቀጠል ነባሮች እንዲበረቱ እና አዲሶችም ወደ ልማት እንዲገቡ የማድረጉ የቀጠለና ለወደፊቱም የሚቀጥል መሆኑ።

ለ/ ከተማው ከባለፉት 16 ዓመታት ጀምሮ እያከናወነው የመጣው የጎንደር እህትማማችነት ከተሞች (Sister Cities) ግንኙነት ያስገኘው ፋይዳ እጅግ በጣም ከፍተኛ በመሆኑ ይህንኑ ተግባር አስፋፍቶና አጠናክሮ ማስቀጠል ተገቢ ይሆናል።

ሐ/ ዲያስፖራዎች ያለባቸውን የጊዜ እና የገንዘብ ችግር ግንዛቤ ውስጥ በማስገባት ቢያንስ በሚኖሩበት አካባቢ በአክሲዮን እንዲደራጁና እንዲሰሩ በማድረግ በዘለቄታዊነት የልማቱ ተሳታፊ እንዲሆን የማድረግ ስራ መሰራቱ መቀጠልና መጠናከር አለበት።

መ/ ዲያስፖራች ቢገቡባቸው ቅድሚያ ሊሰጥባቸው የሚችሉ የኢንቨስትመንት አማራጮችን በማሳየት እንዲሳተፉ የተደረገ ሲሆን በዚህም በመድሃኒት፣ የህክምና ዕቃዎች፣ የእርሻ መሳሪያዎች፣ የኤሌክትሮኒክስ ውጤቶችንና ኬሚካሎችን በማምረት እንዲሁም በአግሮ ፕሮሰሲንግ በመሳተፍ የውጭ ምንዛሬ ችግር ሳይገጥም ግብዓቱን ከውጭ እየላኩ እንዲሰሩ እና የቤትና የሆቴል ችግር እንዲቀረፍ ደግሞ በሪልስቴት፣ በሆቴል፣ በሎጅ፣ ሞልና አፓርትመንት እንዲሳተፉ በማድረግ በዘላቂነት የልማቱ ተሳታፊና አስቀጣይ እንዲሆኑ የማድረግ ስራ መስራት ተገቢ ይሆናል።

4.2. በቀጣይ በተለያዩ እርከን ባሉ የመንግስት አካላት ሊደረጉ የሚገባ ጉዳዮች

በዚህ ዘርፍ ከፌደራል መንግስት እስከ ከተማ አስተዳደር ድረስ ያሉ የመንግስት አስፈፃሚና ፈፃሚ አካላት የዲያስፖራውን ተሳትፎ ለማጠናከር በርካታ ተግባራትን ማከናወን አለባቸው፡፡

ከእነዚህም ውስጥ፡-

ሀ/ በፌደራል መንግስት ደረጃ ሊደረጉ የሚገባቸው እንደ አገር ዲያስፖራው ያለውን በጎ ተፅዕኖ ግምት ውስጥ በማስገባት ከፖሊሲ ማስተካከል ጀምሮ ዲፕሎማቶች ከሚያደርጉት የገፅታ ግንባታን በመመሪያ ደግሞ ዲያስፖራው ባለው አቅም ክፍተት እንዲሞላ በርካታ ማሻሻያዎችን መስራት የመሳተፊያ ኢንተርኮንቲኔንታል ፎረሞችን ማጠናከር፡፡

ለ/ በክልል ደረጃ ክልሉ ያለውን ፀጋ እና አቅም መሰረት በማድረግ ክልላዊ መመሪያ እና አቅጣጫ በመስጠት ልዩ ትኩረት ቢሰጥ፡፡

ሐ/ በከተማ ደረጃ ዲያስፖራው የሚመጣው ከተማውን ለማልማት ስለሆነ ይህን ጉዳይ ልዩ ትኩረት በመስጠት

- አላስፈላጊ ቢሮክራሲን መቀነስ፤
- ያላቸውን የቆይታ ጊዜ አጭር መሆኑን ግንዛቤ በመያዝ ልዩ ስልት ቀይሶ መስራት፤
- የመረጃ ስርዓታችን ማመዘን ለዚህም ከማኑዋል ስራ ተላቆ የሶፍትዌር ስርዓትንና ቴክኖሎጅን በመጠቀም ስራን ማቀላጠፍና ባሉበት ሆነው መረጃ እንዲያገኙ ማድረግ፤
- ከፍተኛ አመራሮች በየአገሩ የሚያደርጉትን ቅስቀሳ ግንዛቤ ውስጥ በማስገባት ዲያስፖራው ወደ አገር ቤት ሲመጣ በዛ ልክ ማስተናገድ፤
- ዲያስፖራውን እና የውጭ እህት ከተሞች ግንኙነትን ለማጠናከር የተቋቋመውን የትበልፅግ ጎንደር የፕሮጀክት ዩኒት የበለጠ ማጠናከር፤

ማጠቃለያ

በውጭ የሚኖረው ኢትዮጵያዊ በአገሩ የልማት እንቅስቃሴ ላይ የሚኖረው ተሳትፎ የተጠናከረ እንዲሆን በዋናነት ግንኙነትን ቀጣይና ተከታታይ የማድረግ ስራዎችንም በአደረጃጀት እና በአሰራር በማዘመን የዲያስፖራ ማህበረሰብ ኃይሉን ማስተባበር ከተቻለ የሚኖረው ውጤት እጅግ አመርቂ እንደሚሆን ይጠበቃል። ስለሆነም ከተማችን ጎንደር እንደ መንግስት የሚደረገውን ጥረት አሳታፊ እንዲሆን ለማስቻል የዲያስፖራው አጋርነት ወሳኝ በመሆኑ ከዚህ በፊት በዲያስፖራው የተፈጠሩ አደረጃጀቶች ላይ ትኩረት ሰጥቶ ጥቅም ላይ በማዋል፣ አዳዲስ አደረጃጀቶች እንዲፈጠሩ ግፊት በማድረግ የልማት ኃይል የማበራከት ስራ ሲሰራ ቆይቷል። ይህ ተቋማዊ አደረጃት እንዲኖረው ማድረግ ዘላቂነቱን የሚያረጋግጥ በመሆኑ ይህን ተግባር የሚፈጽም ማስተባበሪያ ዩኒት በከተማው ምክር ቤት እንዲቋቋም ተደርጓል። በመሆኑም አበረታች ውጤቶች በመመዝገብ ላይ ናቸው። ነገርግን ይህን ተቋም በሰውኃይል እና በቁሳቁስ እንዲጠናከር ከማድረግ አኳያ ቀሪ ስራዎች ያሉ ቢሆንም አሁን ባለበት በተቋማዊ ይዘት ዲያስፖራውን በማስተባበር በማኑፋክቸሪንግ፣ በአግሪካልቸር፣ በቱሪዝም በተለይም በአገልግሎት ዘርፍ እንዲሰማሩ የተደረገበት አግባብና ውጤቱ አበረታች ነው።

ሌላው እንደ አሰራር ሊቀሰም የሚገባው ትምህርት በዲያስፖራው የነቃ ተሳትፎ ላይ የተመሰረተ የእህትማማች ግንኙነት እናትስስሮች ናቸው። ከ10 ዓመት ስትራቴጅ እቅዳችን በመነሳት የውጭ አገራት ድጋፍ የሚጠየቁ ተግበራትን በመለየት ድጋፉም የትኛው ከተማ ላይ ሊገኝ እንደሚችል በመለየት ላይ የተመሰረተ የእህትማማች ግንኙነት መፍጠር መቻሉ ተገቢ ይሆናል። የማይጣጣሙ ፍላጎቶች ላይ ግንኙነት መመስረት ውጤት እንደማይኖረው ይታወቃል። ይህ ግምት ውስጥ ገብቶ ፍሪያማ ትስስር እንዲኖር ለማስቻል ፍላጎቶችን መሰረት አድገን መስራታችን እንደ ተሞክሮ ሊወሰድ ይገባል። ሌላው ከዚህትይዩ በአብዛኛው የከተማችን ተወላጆች የሚኖሩባቸው ከተሞች ላይ ትኩረት አድርገን መስራታችን መቀጠል አለበት። ይህ የዲያስፖራውን ሃይል አደራጅተን ለመጠቀም የፈጠርነው እድል ከፍ እንዲል በማድረጉ የተሻለ ውጤት እንድናመጣ አግዞናል።

ሆኖም እነዚህ ጠንካራ አፈጻጸሞቻችን እንዳሉ ሆነው በድክመት የሚስተዋሉ ችግሮች አሉብን። ከዚህም ውስጥ አንዱና ዋነኛው የመንግስት አገልግሎት አሰጣጥ ቀልጠፋና ከውጣ ውረድ የጸዳ ከማድረግ አኳያ አሁንም ድረስ ችግር አለ። በተለይም ዲያስፖራው አቅዶ ወደ አገሩ የሚመጣው ለአጭር ጊዜ መሆኑን ተገንዝበን በእነሱ የጊዜ ሰሌዳ ውስጥ ሆነንአገልግሎት ማቅረብ ባለመቻላችን የተስፋ መቁረጥ ስሜት

አድሮባቸው እንዲመለሱ በማድረግ በልማት ስራችን ላይ ከፍተኛ ተጽዕኖ እያሳረፈ መሆኑ ግልፅ ነው። ሌላው ቀለጣፋና ግልጽ አሰራር እንዲኖር ለማስቻል የቴክኖሎጂ መሰረተ ልማት በአግባቡ አለመገንባታችን እና ቴከኖሎጂን መሰረት ያደረግ ስርዓት አለመጠቀማችን ነው። በመጨረሻ እንደ ችግር የሚቀመጠው ዲያስፖራውን በምናሳምንበት ወቅት ቃል የምንገባውን ያህል በተግባር አለመገኘታችን ከአመራሩ የሚስተዋል ችግር ነው። እነዚህን ማነቆዎች መፍታት ከተቻለ በማህበራዊ እንዲሁም በኢኮኖሚያዊ ልማት የተሻለና ለሌሎች የአገራችን ከተሞች አርአያነት ያለው ውጤት ለማስመዝገብ የምንችገርበት ምክንያት አይኖርም።

ክፍልሁለት፡- በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ልማት ስራዎች የዲያስፖራ አካላት ተሳትፎ ተሞክሮ ሠነድ (Diaspora Engagement in Development Endeavors of Addis Ababa City)

ምዕራፍ አንድ፡- አስፈላጊነትና መነሻ ሁኔታዎች

1.1. መግቢያ

አዲስ አበባ ከተማ የሀገራችን የፖለቲካ፣ የኢኮኖሚ፣ የባህል፣ የኢንቨስትመንት እና የአፍሪካ የዲፕሎማቲክ ዋና ከተማ ከመሆኗ ባሻገር የተለያዩ ሀገራት ኤምባሲዎችና ልዩ ልዩ ዓለም አቀፍ ተቋማት የሚገኙበት ከተማ ነች፡፡

ከዚህ ባሻገር አዲስ አበባ ከ21 ዓለም አቀፍ ከተሞች ጋር የእህትማማችነት ግንኙነት በመፍጠር ከተማዋ በተለያዩ የትብብር መስኮች ተጠቃሚ እንድትሆን እየተሰራ ይገኛል፡፡ የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር የኢትዮጵያ ዲያስፖራ አባላትን በከተማዋ በሚካሄዱ የልማት ሥራዎች ተሣታፊ ለማድረግ ከውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር፣ ከዲያስፖራ ኤጀንሲና ከኢትዮጵያ ዲያስፖራ ማህበር ጋር በቅንጅት በመስራት ላይ ይገኛል፡፡

የኢትዮጵያ ዲያስፖራ በአዲስ አበባ ከተማ በሆቴል ዘርፍ፣ ፔንሲዮን አገልግሎት፣ ዓለም አቀፍ ሬስቶራንት፣ ባህላዊ ሬስቶራንት፣ በማኑፋክቸሪንግና ኢንዱስትሪ በመሣሠሉት ዘርፎች በመሣተፍ ላይ ይገኛሉ፡፡ ለምሣሌ ያህልም ኩሪፍቱ፣ አዱላላና 2 ሺህ ሀበሻ የባህል ሬስቶራንት የመሣሠሉት የዲያስፖራ አባላት ድርጅቶች ናቸው፡፡ አዲስ አበባ ተመራጭ የኢንቨስትመንት መዳረሻ እንደመሆኗ መጠን በከተማዋ የሚገኙ የኢንቨስትመንት አመራጮች በሠነድ መልክ ተዘጋጅቶ እንዲሠራጭ ተደርጓል፡፡

የክቡር ጠቅላይ ሚኒስቴር አብይ አህመድ ጥሪን ተከትሎ በርካታ ኢትዮጵያውያንና ትውልደ ኢትዮጵያውያን ወደ ሀገራቸው መግባታቸው ይታወቃል፡፡ ይህንን አጋጣሚ በመጠቀም የዲያስፖራ አባላት በከተማችን የሚካሄዱ ሜጋ ፕሮጀክቶችን እንዲጎበኙና በከተማችን ያለውን የኢንቨስትመንት አማራጮችን በተመለከተ በአዲስ አበባ የኢንቨስትመንት ኮሚሽን ኃላፊዎች ማብራሪያ እንዲሰጥ ተደርጓል፡፡ ዲያስፖራው በሀገሩ ልማት ንቁ ተሣታፊ እንዲሆን የሚመለከታቸው አካላት በቅንጅት መንቀሳቀስ ይጠበቅባቸዋል፡፡

በ**"No More"**ዘመቻ የታየው የዲያስፖራ ተሳትፎ እንዲቀጥል ከፍተኛ ጥረት ይደረጋል፡፡
ስለሆነምዲያስፖራው በዕውቀቱ፣ በፋይናንስና በጉልበቱ በሀገር ግንባታ የበኩሉን አስተዋፆኦእንዲያደርግ የሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት በቅንጀት መሥራት ይጠበቅባቸዋል፡፡

1.2. መነሻ ሁኔታዎች/ቀደምሲል የነበሩ ችግሮች

በከንቲባ ጽ/ቤት የሀገር ውስጥና ዓለም አቀፍ ግንኙነት ዳይሬክቶሬት የዲያስፖራ ጉዳዮችን ክትትልና ድጋፍ የሚያደርግ ቢሆንም የተደራጀ የሠው ኃይልና መረጃ አለመኖር፤ የባለድርሻ አካላት ተሣትፎ ማነስና በሌሎች መሠል ችግሮች ምክንያት ዲያስፖራውን በማስተናገድ ረገድ የሚጠበቀውን ያህል እንቅስቃሴ አልተደረገም። ስለሆነም ከኢንቨስትመንት ኮሚሽን ጋር የበለጠ ተቀናጅቶ መስራትን የሚጠይቅ ሲሆን ይህንን ስራ በተሻለ አደረጃጀት ማሳካት እንዲቻል ከዚህ በፊት የነበረውና የታጠፈውን የዲያስፖራ ማስተባበሪያ ዴስክ መልሶ ማደረጀት አስፈላጊ መሆኑ ባለድርሻ አካላት አበክረው ይገልፃሉ። በሌላ በኩል ዲያስፖራው እሴት በሚጨምሩና ለከተማችን ብሎም ለሃገራችን መለወጥ ከፍተኛ ድርሻ ባላቸው ዘርፎች እንዲሰማራ ማድረግም የሚጠበቅ ሲሆን የተወሰኑ የዲያስፖራ አባላት አስፈላጊውን የኢንቨስትመንት ፕሮጀክት ሰነድ ሳያቀርቡ መሬት ለመውሰድ የሚያደርጉት እንቅስቃሴንም እያረሙ መሄድ ይጠይቃል።

1.3. የተሞክሮው ዓላማዎች

1.3.1 ጥቅል ዓላማ

የኢትዮጵያ ዲያስፖራ አባላት በከተማችን በሚካሄዱ የልማት እንቅስቃሴዎች የነቃ ተሣትፎ እንዲኖራቸው ሁኔታዎችን ማመቻቸት ነው።

1.3.2 ዝርዝር ዓላማዎች

- የኢትዮጵያ ዲያስፖራ አባላት በከተማችን ያለውን የኢንቨስትመንት አማራጮች በማየት ተሣታፊ እንዲሆኑና የተካሄደበት መንገድ ማሳየት፤
- የዲያስፖራ አባላት ለሀገራቸው አምባሳደር መሆን ከተማችንን ብሎም ሀገራችንን የማስተዋወቅ ሥራ እንዲሰሩ የሚደረጉ ጥረቶችን ማሳየት፤
- ዲያስፖራው ለዕውቀትና ቴክኖሎጂ ሽግግር ከፍተኛ ሚና እንደሚጫወት ማሳየት፤
- አዲስ አበባ ከተለያዩ ሀገራት ከተሞች ጋር ያላት ትሥሥር እንዲጠናከር ዲያስፖራ የበኩሉን አስተዋፆኦ እንዲያደርግ ማመላከት፤
- በከተማችን በሚካሄደው ሰው ተኮርና ድሃውን ያማከሉ ሥራዎችም ላይ ዲያስፖራው ተሣታፊ እንዲሆን ማድረግ፤
- በከተማችን በሚካሄደው የአረንጓዴ ልማት ሥራዎችም ዲያስፖራ ተሣታፊ እንዲሆኑ ማድረግ፤
- የኢትዮጵያ ዲያስፖራ ለሌሎች ኢትዮጵያውያንን ያለውን ልምድ ማከፈል እንደሚችል ማሳየት፤

- ዲያስፖራው ለታላቁ የህዳሴ ግድብ ግንባታ የሚውል የቦንድ ግዥ ተሣታፊ መሆኑን ማሳየት፤

1.4. ተሞክሮውን የመቀመር አስፈላጊነት

- በአዲስ አበባ ከተማ የተገኘውን ተሞክሮ የመቀመር በሌሎች የሀገራችን ከተሞች ለማስፋፋት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤
- የኢትዮጵያ ዲያስፖራ በአዲስ አበባ ከተማ የሚካሄዱ የልማት ሥራዎች ያለውን ተሣትፎ በማሳየት ሌሎች ከተሞችም አብነቱን ለመውሰድ ስለሚስያችል፤
- ዲያስፖራውን በተለያዩ የልማት መስኮች ለማሳተፍ በሚደረገው ጥረት የታዩ አበይት ችግሮች በሌሎች ከተሞች መሠል ችግሮች እንዳይደገሙ ለማድረግ ነው፡፡

1.5. ተሞክሮውን ለመቀመር የተካሄደበት አግባብ

- በሀገር ውስጥና ዓለም አቀፍ ግንኙነት ዳይሬክቶሬት ዲያስፖራውን በማስተናገድና ድጋፍ በመስጠት ረገድ የታዩ ጠንካራና ደካማ ጎኖችን በመለየት፤
- በአዲስ አበባ ከተማ በሚገኙ ሴክተር መሥሪያ ቤቶች ዲያስፖራ በማስተናገድ ረገድ ያላቸውን ቅንጅት ምን እንደሚመስል በመገምገም፤
- ከኢትዮጵያ ዲያስፖራ ማህበር መረጃ በመሰብሰብ፤
- ከዲያስፖራ ኤጀንሲ አስፈላጊውን መረጃ በመሰብሰብ፤

1.6. ተሞክሮ ሊወሰድባቸው የተመረጡ ትኩረት መስኮች

- በከተማችን ያሉትን የኢንቨስትመንት አማራጮች በወቅቱ የማዘጋጀት፤
- የዕውቀትና ቴክኖሎጂ ሽግግር፤

1.7 የከተማው ነባራዊ ሁኔታ

1.7.1. የከተማዋ አመሰራረትና አወቃቀር ታሪካዊ ምዕራፎች

በሀገራችን በ1999 ዓ.ም በተካሄደው የህዝብና ቤት ቆጠራ መሰረት የአዲስ አበባ ከተማ ነዋሪዎች ብዛት 3.38 ሚሊዮን የነበረ ሲሆን በአሁኑ ወቅት ከ5.2 ሚሊዮን በላይ ህዝብ እንደሚኖርባት ይገመታል፡፡ አዲስ አበባ የሀገሪቱ ዋና ከተማ ብቻ ሳትሆን የኢኮኖሚና የፖለቲካ እንቅስቃሴም ማዕከል ነች፡፡ የከተማዋ አመሰራረት በሚመለከት የተለያዩ መረጃዎች ቢኖሩም በ1879 ዓ.ም በአፄ ሚሊኒክ እንደተቆረቆረች

የ ታ ሪ ክ ሰ ነ ዶ ች ያ መ ል ክ ታ ሉ ፡ ፡ አዲስ አበባ 520 ስኩዌር ኪሎ ሜትር ስፋትያላት መሆኑን የተለያዩ ሰነዶች ይገልፃሉ።

ከተማዋ ከባህላዊ ከተማነት ወደ ዘመናዊነት ለመሸጋገር የመጀመሪያ እርምጃ የተወሰደው በ1926 ዓ.ም በማዘጋጃ ቤት ደረጃ በአዲስመልክ ስትደራጅ ነው። ይህች ከተማ በጊዜው በንጉሱ በቀጥታ በሚሰየም በአንድ ከንቲባና 16 የሚጠጉ የሥራ ክፍሎች እንዲኖራት ተደርጎ ነበር። በወቅቱም ከተማዋ በ8 አውራጃዎች፣ በ10 ወረዳዎችና በ30 ምክትል ወረዳዎች የተከፋፈለች ነበር።

ከተማዋ ከ20 ዓመታት በኋላ በታሪኳ ለመጀመሪያ ጊዜ የራሷ የሆነቻርተር በሕግ የፀደቀና በዚህም ከተማዋ ርስትና ቤት ያላቸውና በሕዝብ የተመረጡ አባላት ያሉት ምክር ቤት ተመስርቶ ከንቲባው ሁሉንም የከተማዋን አስተዳደር ይዞ ይመራ ነበር። ከዚህ በመነሳትም ከተማዋከበርካታሀገራት ከተሞች ቀድማ ቻርተር ያላት ከተማ ልትሆን በቅታለች።

በዚህ ቻርተር መሠረት ከተማዋ በፊውዳል አገዛዞች ሥር ሳትሆን በቀጥታ ለንጉሡ ተጠሪ ሆና የራሷን የልማት ፕሮጀክቶች በማዘጋጀት ከሀገር ውስጥና ውጭ የፋይናንስ ምንጭ በመበደር እንዲሁም ቦንድ በመሸጥ ገቢዋን ለማሳደግ የሚያስችል ብቸኛ ሥልጣን ነበራት። በሀገራችን በወቅቱ ከነበረው 9 ሚሊዮን (ዘጠኝ ሚሊዮን) የኢትዮጵያ ሀዝብ መካከል 27 በመቶ የሚሆኑት የአዲስአበባ ከተማ ነዋሪዎች ነበሩ።

በወታደራዊ (ደርግ) መንግስት ጊዜ ከተማዋ የሀገሪቱ የኢኮኖሚ፣የልማት፣ እንዲሁም የመንግስት የርዕዮተ ዓለም ማዕከል ሆና አገልግላለች። ሆኖም ወታደራዊ መንግስትይከተለው በነበረው ርዕዮ ተዓለም ምክንያት የከተማዋ ስልጣን በከፍተኛሁኔታ ተሸርሸሯል። በደርግ ዘመን የከተማዋ አስተዳደር በአራት እርከን የማዕከላዊ መንግስት ተቀጥላ ሆኖ ከማዕከላዊ መንግስት በሚወርድላት ችሮታ ለከተማዋ ነዋሪና ለሕዝቡ የልማትና የዕድገት ፍላጎት ፋይዳ ያልሰጡ እጅግ ውስን የልማት ሥራዎች በስተቀር የተለየ ስልጣን አልነበራትም።

ከ1983 ዓ.ም እስከ 1994 ዓ.ም የከተማዋን አጠቃላይ አደረጃጀትና አስተዳደር የወሰኑትበሽግግር መንግስት የወጣው ቻርተርና የ1987 ዓ.ም የኢፌዴሪ ሕገመንግስት ናቸው። በተለይ በሽግግር መንግስቱ ወቅት በአዋጅ ቁጥር7/1984 መሠረት ከተማዋ የፌዴራሉን መንግስት ከመሰረቱት ክልሎች

እንዲሆና በአራት አስተዳደር እርከን ትመራ ነበር (በማዕከል፣ በ6 ዞን አስተዳደር ጽ/ቤት፣ በ28 የወረዳ አስተዳደር ጽ/ቤት እና በ328 ቀበሌዎች (305 የከተማ እና 23 የገጠር ቀበሌዎች) ነበሯት። ስለሆነም በ1984ዓ.ም በፌደራል መንግስት ምስረታ ወቅት ከክልሎች ጋር ተመጣጣኝ ስልጣን የነበራት ሲሆን በ1987 ዓ.ም በጸደቀው ህገመንግስት ተከትሎ ለፌደራል መንግስት ተጠሪ በመሆን በቻርተር የተቋቋመች ከተማ ሆናለች።

የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር በኢፌዲሪ ህገመንግስት አንቀጽ 49 ራስን በራስ ማስተዳደር እንዲችል የተደነገገ ሲሆን ይሄንንም ለማስፈጸም ከተማዋን ለማስተዳደር የሚያስችል ቻርተር በአዋጅ ቁጥር 361/1995 (እንደተሻሻለ) ታውጇል። የሕዝብ ተወካዮች ምክርቤት በ1995 ዓ.ም ከተማዋ የምትመራበትን ቻርተር በማሻሻል የከተማዋ የአስተዳደር እርከን አራት የነበረው ወደ ሦስት አስተዳደር እርከኖች (ማዕከል፣ በ10 ክፍለከተማዎች፣ በ201 ቀበሌዎች ታጥፎ) ዝቅ በማድረግ በመቀጠል በ1996ዓ . ም 201 ቀበሌዎች ወደ 99 ቀበሌዎች እንደገና ተዋቅሯል።

በቻርተሩ የታየው ሌላው ለውጥ የከተማዋን አስተዳደር በሁለት ዋና ዋና ዘርፎች ማለትም የመንግስታዊ አገልግሎትና የማዘጋጃቤታዊ አገልግሎት በሚል የተከፈለበትና የመንግስታዊ አገልግሎቶች በከንቲባ የሚመሩ የቢሮ ኃላፊዎች እንዲሁም የማዘጋጃቤታዊ አገልግሎቶች ደግሞ በዋና ሥራ አስኪያጅ የሚመሩበትን ዓለም አቀፍ ልምድን መነሻ ያደረገ አደረጃጀትን ያስገኘ መሆኑ ነበር።

በ2001 ዓ.ም የመሠረታዊ የሥራሂደት ለውጥ ተከትሎ አዲስ አበባ ከተማበ 10 ክፍለ ከተማና 99ኙ ቀበሌዎች በ116 ወረዳዎች ያደራጀች ሲሆን የወረዳዎች ቁጥር እንዲያድግ ዓይነተኛ ምክንያት የነበረውም በከተማ አስተዳደሩ የሚገኙ የቀበሌ አስተዳደሮችን ወደ ወረዳ በመቀየር በተሟላ መልኩ ለነዋሪዎች ቀልጣፋ፣ ፍትሃዊና ውጤታማ አገልግሎት ለመስጠት ሰፋፊ የሆኑና ከፍተኛ የህዝብ ብዛትያለባቸውን ቀበሌዎች መለየትና ማካፈል በማስፈለጉ ነበር። ከ2013 ዓ.ም ጀምሮ ደግሞ የአዲስ አበባበ 11ክ/ከተማና በ120 ወረዳዎች የተከፋፈለች ናት።

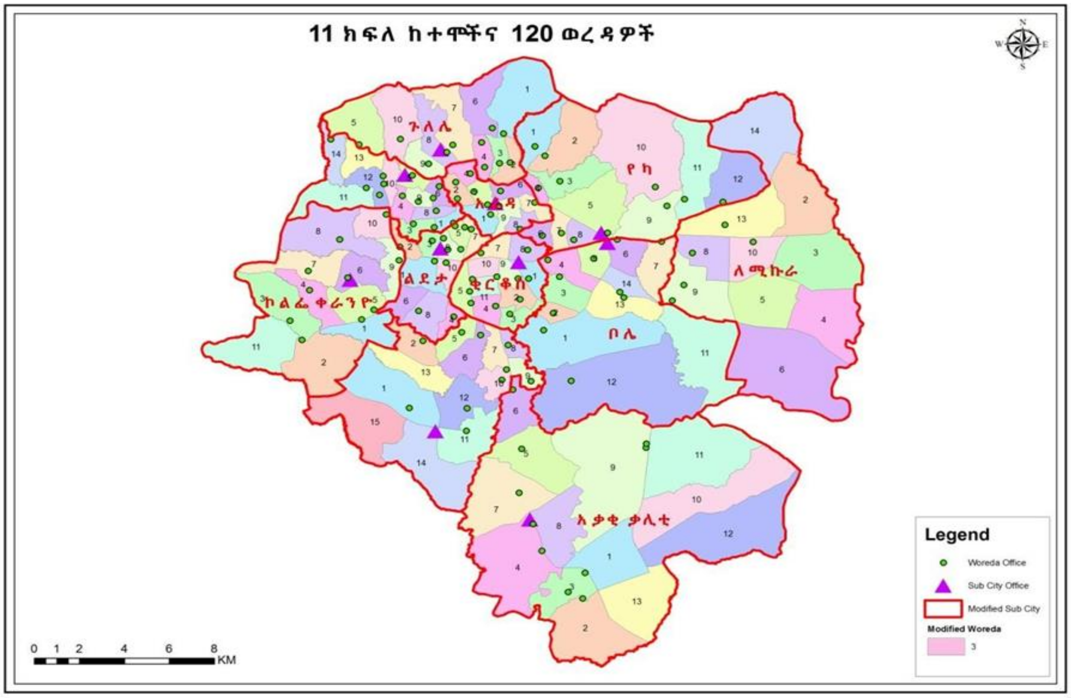

1.7.2. የከተማዋ መሬት አቀማመጥና የአየር ንብረት

ሰንሰለታማውን የእንጦጦ ተራራን ጨምሮ ከ2120 - 3200 ሜትር ከፍታ ያላት አዲስ አበባ የሙቀት መጠን በአማካይ16 ዲግሪ ሴንቲግሬድ ሲሆን አየሯ ከየትኛውም አቅጣጫ ለሚመጣ ህዝብ የሚስማማ ነው፡፡ የተባበሩት መንግስታት የአፍሪካ ኢኮኖሚክ ኮሚሽን፣ የአፍሪካ ህብረት እና ሌሎች አለም አቀፍ ድርጅቶች ማዕከል የሆነችው አዲስ አበባ ከመቶ በላይ የተለያዩ ሀገራት ኢምባሲዎችና ቆንስላዎች ጽ/ቤት መገኛም ነች፡፡

1.7.3. የከተማው የኢኮኖሚ ምንጭ

በአዲስ አበባ ከተማ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያለው የኢኮኖሚ ዘርፍ ስንመለከት የአገልግሎት ክፍለ ኢኮኖሚ ሲሆን 74.2 በመቶ፣ የኢንዱስትሪ 24.4 በመቶና ግብርና 1.3 በመቶ ድርሻ አላቸው፡፡ በንዑስ ዘርፍ ስንመለከተው ደግሞ ሰባቱ ማለትም ንግድ ዘርፍ (43.16%)፣ ማኑፋክቸሪንግ (12.66%)፣ ኮንስትራክሽን (10.24%)፣ የገንዘብና መድንተቋማት (13.79%)፣ ትራንስፖርትና መጋዘን (4.94%)፣ መረጃና መገናኛ (2.26%)፣ ምግብና ማረፊያ አገልግሎቶች (1.02%) በድምሩ አማካይ 88.07 በመቶ ድርሻ ሲኖራቸው የተቀሩት ንዑስ ዘርፎች 11.93 በመቶ ድርሻ እንዳላቸው መረጃዎች ያመላክታሉ፡፡ በተጨማሪም

የከተማዋ አጠቃላይ ምርት አማካይ እድገት በ2013 ዓ.ም 10.05 በመቶ ሲሆን የስራ አጥነት ምጣኔ ደግሞ 18.28 በመቶ ነው።

ይህንን ሁኔታ ታሳቢ ባደረገ መልኩ በ10 ዓመቱ የከተማችን የልማት ዕቅዱ የትኩረት አቅጣጫዎች (Strategic Pillars) የተቀመጡ ሲሆን በዋናነትም ጥራትያለው የኢኮኖሚ እድገት እና የጋራ ብልፅግና ማረጋገጥ፣ የኢኮኖሚ ምርታማነት እና ተወዳዳሪነት ማረጋገጥ፣ የቴክኖሎጂ አቅም እና ዲጂታል ኢኮኖሚ መገንባት፣ ዘላቂ የዕድገት እና የልማት ፋይናንስ ማረጋገጥ፣ የግሉን ዘርፍ የኢኮኖሚ ዕድገት መሪነት ማረጋገጥ፣ የሥርዓታት ለውጥን ማረጋገጥ፣ ሰው ሰራሽና ተፈጥሯዊ አደጋዎችን መቋቋምና አረንጓዴ ኢኮኖሚ መገንባት፣ የልማት ተጠቃሚነትን እና ማህበራዊ አካታችነትን ማረጋገጥ፣ የፍትህ ተደራሽነት እና ውጤታማ መልካም አስተዳደር መገንባት እና ዘላቂ የሰላም ግንባታ እና ጠንካራ ከባቢያዊ እና ኢኮኖሚያዊ ትብብር ማረጋገጥ ናቸው።

1.8. በከተማዋ የዲያስፖራ አካላትን በተለያዩ የልማት ሥራዎች ለማሳተፍ ያሉምቹ ሁኔታዎች እና ፈታኝ ሁኔታዎች

1.8.1. ያሉ ምቹ ሁኔታዎች

- ከከተማችን ከንቲባ ጀምሮ በተለያዩ ደረጃ የሚገኙ አመራሮች ዲያስፖራን ተቀብሎ ለማስተናገድ ያላቸው ተነሣሽነትና ቁርጠኝነት፤
- የሀገር ውስጥና ዓለም አቀፍ ግንኙነት ዳይሬክቶሬት፣ የኢትዮጵያ ዲያስፖራ የተግባር ምክር ቤት፣ የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴርና የዲያስፖራ ኤጀንሲ በቅንጅት መሥራት መጀመራቸው፤
- የአዲስ አበባ ኢንቨስትመንት ኮሚሽንና ሌሎች የሚመለከታቸው ተቋማት ዲያስፖራውን ለማስተናገድ ዝግጅት ማድረጋቸው፤
- የአዲስ አበበ ከተማ ማዘጋጃ ቤት ህንፃ እድሳት መጠናቀቁና እንግዶችን ተቀብሎ ለማስተናገድ ምቹ መሆኑ፤
- አመቺ የኢንቨስትመንት ህግ መኖሩ፤
- አዲስ አበባ ከተማ የተረጋጋ ሠላምና ደህንነት ያላት ከተማ መሆኗ፤
- የፋይናንስ ተቋማት መበራከታቸው፤

1.8.2. ፈታኝ ሁኔታዎች

- ለኢንቨስትመንት የሚውል መሬት ለማግኘት ያለው ውጣ ውረድ፤
- የሚመለከታቸው ሴክተር መሥሪያ ቤቶች ተቀናጅቶ አለመሥራት፤
- የተደራጀ መረጃ አለመኖር፤
- ዲያስፖራው በሀገሩ የመኖሪያ ቤት ለማስገንባት መሬት የማግኘት ችግር፤

ምዕራፍ ሁለት፡- የዝግጅት ምዕራፍ

2.1. የዲያስፖራ አካላትን በተለያዩ የልማት ሥራዎች የማሳተፍ ዓላማ

የኢትዮጵያ ዲያስፖራ በሀገሩ ልማትና ዕድገት የበኩሉን አስተዋፆኦ እንዲያደርግ ሁኔታዎች ማመቻቸት ሲሆን በዕውቀቱ፣ በፋይናንስ አቅምና በጉልበቱ ተሣታፊ እንዲሆን ማስቻል ነው፡፡አዲስ ዲያስፖራ ማዕከል

ከተከፈተበት ከታህሳስ 20/2014 ዓ.ም ጀምሮ እስከ ጥር 15/2014 ዓ.ም ድረስ ከ1,500 በላይ የተመዘገቡ እንዲሁም ምዝገባ ያላከናወኑ ዳያስፖራዎች በአካል ተገኝተው በማዕከሉ የተለያዩ መረጃዎችን አግኝተዋል።

2.2. የዲያስፖራ አካላትን በዘላቂ የልማት ሥራዎች ለማሳተፍ ያለ ዝግጅት

- የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር የዲያስፖራ አባላትን በከተማዋ በሚካሄዱ ዘላቂ የልማት ሥራዎች ማሳተፍ ይቻል ዘንድ የሚመለከታቸው ሴክተር መሥሪያ ቤቶችን የማስተባበር ሥራዎች ተሠርቷል።
- ዲያስፖራው ለዘላቂ ልማት ሥራዎች የበኩሉን አስተዋፆኦ ማድረግ እንደሚችል ልዩ ልዩ የውይይት መድረኮች ተዘጋጅቷል።
- የኢትዮጵያ ዲያስፖራ በኢንቨስትመንት መስክ፣ ቱሪዝም ማሰፋፋት፣ በዕውቀትና ቴክኖሎጂ ሽግግር ከፍተኛ አስተዋፆኦ ማድረግ የሚችል መሆኑን ግንዛቤ እንዲፈጠር ጥረት ተደርጓል።
- የኢትዮጵያ ዲያስፖራ ከተማችንን በማስተዋወቅ ረገድ ጉልህ ድርሻ መጫወት እንደሚችል ግንዛቤ ተፈጥሯል።

2.2.1. በየደረጃው ያሉ አስተዳደሮች ግንዛቤ በመፍጠር ዳያስፖራ ተኮር የኢንቨስትመንት ፕሮጀክቶች (ቀጥታ ኢንቨስትመንት፣ ስራ ዕድል፣ ሬሚታንስ፣ ዲያስፖራ ቦንድ) ላይ ከማሳተፍ አኳያ

- የዲያስፖራው አባላት አብዛኛው ማለት በሚያስችል መልኩ በኢንቨስትመንት ዘርፉ ላይ መሳተፍ የሚፈልግና ከነበረበት ሀገርም አማራጭ የስራ ዘርፎች ይዞ በመምጣት ለመሰማራት የነበረው ተነሳሽነት ሊጠቀስ የሚችል ነው።
- በዚህም በተለይም በኢንቨስትመንት ዘርፉ ላይ በቂ የሆነ ግንዛቤ እንዲኖራቸው ተደርጓል። በየትኛው ስራ ዘርፍ ላይ መሳተፍ እንዳለባቸውና ትኩረት የሚደረግባቸው ዘርፎች የትኞቹ ናቸው የሚለውንም ለማስገንዘብ ተሞክሯል።
- በተጨማሪም በአዲስ አበባ የኢንቨስትመንት ኮሚሽንና የፌደራል ኢንቨስትመንት ኮሚሽን በጋራ በመሆን በስካይ ላይት ሆቴል ለ4 ቀናት የኢንቨስትመንት ፎረም በማዘጋጀት ከ1,500 በላይ የዳያስፖራ አባላት ተገኝተው በቂ የሆነ ግንዛቤና ማብራሪያ የተሰጠበትና በመንግስትም ያለው ዝግጁነትና ተነሳሽነትን አሳይቷል።

- የምገባ መርሃ ግብሩ ስራ በከተማ አስተዳደሩ እየተሰሩ ያሉትን ስራዎች ከቅድመ አንደኛ እስከ ስምንተኛ ክፍል ላሉ ተማሪዎች የሚደረገውን ድጋፍ የግብዓት አቅርቦት እንዲረዱት ተደርጓል፡፡ በተጨማሪም ዕለት ጉርስ የሌላቸውን የህብረተሰብ ክፍሎች በቀን አንድ ጊዜ የሚከናወነውን ምገባ እንዲያግዙና እንዲደግፉ ለማድረግ የተለያዩ የግንዛቤ ማስጨበጫ በራሪ ወረቀቶችን በመስጠት እንዲሁም በተጨባጭም በተስፋ ምገባ ማዕከላት በመገኘት እንዲጎበኙ በማድረግ የምገባ ፕሮግራሙን እንዲረዱትና እንዲደግፉት ለማድረግ ተሰርቷል፡፡ በዚህም 7ተኛው የተስፋ ምገባ ማዕከልን የዲያስፖራው ማህበረሰብ ለመገንባት ከምገባ ኤጀንሲ ጋር ውይይት አካሂደዋል፡፡
- በታላቁ የህዳሴ ግድብ ተሳትፎ ረገድም ቢሆን በአካል ሄደው ማየት ባይችሉም ያላቸውን ተሳትፎ በንድ በመግዛትም ጭምር አረጋግጠዋል፡፡ በዚህም **536,718.77 (አምስት መቶሰላሳ ስድስት ሺ ሰባት መቶ አስራ ስምንት ብር)** የሚያወጣ በንድ በአዲስ የዲያስፖራ ማዕከል ብቻ ግዥ ፈጽመዋል፡፡
- በማዕከሉ በነበረው መረጃ እንዲያገኙ በማድረግ 130 ባለሃብቶች የኢንቨስትመንት ፈቃድ ወስደዋል፡፡ በከፊል በዝርዝር ለማሳየት 43 በማምረቻ ፣18 ህንፃ ግንባታ ቅይጥ አገልግሎት፣ 9 የኮንስትራክሽን መሳሪያዎች ማከራየት፣4 ባለ ኮከብ ሆቴል፣ አጠቃላይ ሆስፒታል፣ 5 መካከለኛ ክሊኒክና የህክምና ማዕከል፣ 4 በትምህርት ዘርፍ፣ 3 ቱርና ትራቭል፣ 3 መረጃና ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ እና ሌሎችም የኢንቨስትመንት ፈቃድ አውጥተዋል፡፡ ከ130 ውስጥ 1በመረጃ ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ እና በኮንስትራክሽን መሳሪያዎች የኢንቨስትመንት ፍቃድ ያወጡ ወደ ስራ ላይ ገብተዋል፡፡

2.2.2. የዕውቀትና የክህሎት ሽግግር ከማድረግ አኳያ

- የዲያስፖራው አባላት ሀገር ከመጎብኘት ባሻገር ያላቸውን ልምድና ተሞክሮ ሊያሰፋ በሚያስችል መልኩ ሙያዊ በመሆኑ ሁኔታ ለመደገፍና ለማገዝ ሞክረዋል፡፡ **ለምሳሌ፡**- በህክምና ዘርፍ ላይ ግንባር ድረስ ሄደው ህክምና የሰጡና ለመስጠትም ፍቃደኛ የነበሩ፤ በጎዳና ተዳዳሪዎች ላይ የምክር አገልግሎት ለመስጠት፤ የበጎ ፈቃደኝነት ስራ ለመስራት ዝግጁ የሆኑ የዳያስፖራ አካላቶች ተሳታፊ ሆነዋል፡፡
- በቴክኒክና ሙያ ዘርፍ ወጣቶችን ተጠቃሚ የሚያደርግ ፕሮጀክት በአዲስ አበባ ተግባራዊ ሊደረግ የሚችል ድጋፍ ከዳያስፖራው አባላት ተገኝቷል፡፡
- በአሜሪካ (አትላንታ) ኑሯቸውን ያደረጉና የጠቅላይ ሚኒስቴር ዶክተር አብይ አህመድ ጥሪን ተቀብለው አገር ቤት የገቡ ዳያስፖራዎች ያቋቋሙት **የትስ ፋሚሊ ፋውዴሽን** ወጣት የቴክኒክና ሙያ ሰልጣኞችን ተጠቃሚ የሚያደርግ ፕሮጀክት ተግባራዊ ለማድረግ ከአዲስ አበባ ከተማ ቴክኒክና ሙያ ስልጠና እና ቴክኖሎጂ ልማት ቢሮጋር የስምምነት ሰነድተፈራርመዋል፡፡
- ፕሮጀክቱ በሙከራ ደረጃ ለ15 ሴት ሰልጣኞች ድጋፍ በማድረግ የጀመረ ሲሆን ሰልጣኞች ከስልጠናም በኋላ የራሳቸውን ስራ ፈጥረው ወደ ስራ እንዲገቡ ድጋፍ የሚደረግላቸው ይሆናልም ተብሏል፡፡ በቀጣይ ሌሎች በርካታ ወጣት ሰልጣኞችን ተጠቃሚ የሚያደርግ ስምምነት ተፈራርመዋል፡፡

2.2.3. ከቤት ንብረታቸው የተፈናቀሉ ወገኖችን መልሶ ለማቋቋም ሀብት በማሰባሰብ ረገድ ያላቸው ተሳትፎ፤

- በሀገራችን ላይ ተቃጥቶ በነበረው ጦርነት ምክንያት በሰሜኑ የሀገሪቱ ክፍሎች ላይ በርካታ ነዋሪ ከቤት ንብረታቸው እንዲፈናቀሉ ምክንያት ሆኗል።በዚህም ምክንያት ለአደጋ የተጋለጡትን ወገኖች ለመደገፍ ለማገዝና መንግስት በሚሰራቸው መልሶ የማቋቋም ስራ ላይ ተሳታፊ ለመሆን ከሀገራቸው ሲመጡ የተለያዩ መድሀኒቶችን ይዘው በመምጣት በአየር መንገድ በተቋቋመው አካል ሲያስረክቡ የነበረበት፤በተጨማሪም በአዲስ የዲያስፖራ ማዕከል በአካል በመገኘት የተለያዩ መድኃኒቶችንና አልባሳትን በማምጣት ድጋፍ ሲያደርጉ የነበረ መሆኑ፤
- ጦርነት ሲካሄድባቸው በነበሩት በተለያዩ ቦታዎች ላይ በአካል በመገኘት ጎብኝተዋል ድጋፍም አድርገዋል። በኮምቦልቻ፣ ደሴ፣ በአፋር በኩል በመሄድ በጦርነቱ ለተፈናቀሉ ወገኖች ድጋፍ አድርገዋል፤
- በጦርነቱ ለተጎዱ ወገኖች የሚሆን 4ተኛ ዙር የድጋፍ ማሰባሰቢያ የባንክ አካውንት ለዲያስፖራው ማህበረሰብ በመስጠት ገቢ እንዲያደርግ ተደርጓል። በዚህም 94,500 ብር በማዕከል ያስገቡበትን የባንክስሊፕ ያመጡ ሲሆን በርካታ ሰዎች በዚህ አካውንት ገቢ ለማድረግ ፍላጎት የነበረው መሆኑ፤
- ጉዳት የደረሰባቸውን የመከላከያ ሰራዊት አባላትን በሆስፒታል በመገኘት 1ሚሊየን ብር የሚያወጣ የፈሳሽ ጁስ ድጋፍ አድርገዋል፤
- የገና በዓልን ምክንያት ተደርጎ በከተማ አስተዳደሩ አስተባባሪነት በመቻሬ ሜዳ ላይ ለሰራዊቱ ቤተሰቦች የበዓል ስጦታ የመስጠት ፕሮግራም ተከናውኗል። በዚህም 91 ለሚሆኑ የመከላከያ ሰራዊት ቤተሰቦች የቀበሌ ቤት መኖሪያ እንዲሁም ለበዓል ዝግጅት የበግና የተለያዩ ስጦታዎች

ተበርክቶላቸዋል።በዚህም ፕሮግራም ላይ የዲያስፖራው ማህበረሰብ በእንግድነት በመገኘት በተናጠል የተለያዩ ድጋፎችን ሲያደርጉ ቆይተዋል፤

- በጦርነቱ ጉዳት የደረሰባቸውን ትምህርት ቤቶች ለመገንባትና ለማደስ ከኖርዌይ የመጡ ትውልደ ኢትዮጵያዊያን ከተለያዩ አካላቶች **10ሺ** ዶላር ገንዘብ አሰባስበው ትምህርት ቤት ዕድሳት ለማከናወን ከሚመለከታቸው አካላት ጋር ማገናኘት ተችሏል።
- የዲጂታል ዲያሎግ ፎረም በአዲስ አበባ ቴ/ሙ/ስ/ቴ/ል ቢሮ እና የኢኖቬሽንና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር በጋራ በመሆን ከ250 በላይ በዘርፉ የመሰማራት ፍላጎት ያላቸው የዳያስፖራ ማህበረሰብ ተወያይተዋል።

2.2.4. የቱሪዝም ኢንዱስትሪውን ከማሳደግ አንጻር

ከቱሪስት ጉብኝት ጋር ተያይዞም 2,680,166 የሀገር ውስጥ ቱሪስቶች የከተማዋን የተለያዩ የቱሪስት መዳረሻ ቦታዎችን ጎብኝተዋል። ከተማዋን የጎበኙ የውጪ ቱሪስቶችን ቁጥር ደግሞ 289,200 ናቸው።

2.2.5. የእህትማማች ከተሞች ትሥሥርና ትብብርን ለመፍጠር ዲያስፖራው የሚያደርገው ድጋፍ

አዲስ አበባ ከ20 ያላነሱ ዓለም አቀፍ ከተሞች ጋር የእህትማማችነት ግንኙነት በመፍጠርና የኢትዮጵያ ኮሚኒቲ አባላትን በማስተባበር ለቴክኖሎጂና ዕውቀት ሽግግር እገዛ የሚያደርጉ የትብብር መስኮች በመመስረት ተጠቃሚ በመሆን ላይ ትገኛለች፤

ከተማችን ከቹንቹን፣ ሲዖል (ኮሪያ)፣ ላይፒዚግ (ጀርመን)፣ ሊዮን (ፈረንሳይ)፣ ዋሽንግተን (ዩኤስኤ)፣ ቤጂንግ (ቻይና)፣ ጅቡቲ (ጅቡቲ)፣ ካርቱም (ሱዳን) እና ሌሎች ከተሞች ጋርም የተጠናከረ የእህትማማች ግንኙነት ያላት በመሆኑ የትብብር ፕሮግራሞች በመተግበር ላይ ይገኛሉ። ከዚህ ባሻገር ከሌሎች እህት ከተሞች ጋር የተፈረመውን የትብብር ፕሮግራም መተግበር ይቻል ዘንድ ከፍተኛ ጥረት በመደረግ ላይ ይገኛል።

አዲስ አበባ ከተማ ከተለያዩ ሀገራት ከሚገኙ ከተሞች ጋር የተሻለ ግንኙነት ያላትንና የኢትዮጵያ ዲያስፖራ ተሳትፎ በመለየት የትብብር ፕሮግራሙ አፈፃፀም በሚከተለው መልኩ ይቀርባል።

ሀ/ ላይፒዚግ (ጀርመን)

በጀርመን የተመሰረተው የኢትዮ-ጀርመን ወዳጆች ማህበር ባደረገው ጥረት አዲስ አበባ ከተማ ከላይፒዚግ ከተማ ጋር የእህትማማች ግንኙት እንዲፈጥሩ የበኩሉን ድርሻ ተጫውቷል፡፡ ይህ ማህበር በአዲስ አበባ ብሎም በሀገራችን የሚገኙ የቱሪዝም ሀብቶችን የኢንቨስትመንት ዕድሎች በማስተዋወቅ ረገድ ከፍተኛ ድርሻ በመወጣት ላይ ይገኛል፡፡ በላይፒዚግ የሚገኙ ኢትዮጵያውያን ከከተማዋ ከንቲባ ጽ/ቤት ጋር በመቀናጀት የኢትዮጵያ ቀን እንዲከበር አስተዋፅኦ አድርጓል፡፡

አዲስ አበባ ከላይፒዚግ ከተማ (ጀርመን) ጋር ጠንካራ የእህትማማች ግንኙነት ያላት ከተማ ነች፡፡ የላይፒዚግ ከተማ ከአዲስ አበባ ከተማ ጋር የተፈራረመችውን የትብብር ፕሮግራም በመተግበር ረገድ አመርቂ ውጤት በማስመዝገብ ላይ ትገኛለች፡፡ በላይፒዚግ ከተማ (ጀርመን) የሚገኙ ኢትዮጵያውያን በሁለቱ ከተሞች ያለውን ግንኙነት እንዲጠናከር ትልቁን ድርሻ በመጫወት ላይ ናቸው፡፡

ሁለቱ ከተሞች በሥልጠና፣ በባህል ልውውጥ፣ በመካነ እንሰሳት ጥበቃና ልማት በመሳሰሉ የትብብር መስኮች ውጤታማ ሥራዎች በመስራት ላይ ይገኛሉ፡፡የአዲስ አበባ እሣትናድንገተኛ አደጋ ሥጋት አመራር ኮሚሽን አባላት በሁለት ዙር በላይፒዚግ ከተማ በመገኘት አመራሩና የቴክኒክ ሙያተኞች ሥልጠና እንዲያገኙ ተደርጓል፡፡በዚህ ሥልጠና እሳት አደጋ ለመከላከል የሚያስችሉ አዳዲስ ቴክኖሎጂ ጋር ትውውቅ ለማድረግ ተችሏል፡፡ ከፍተኛ የቴክኒክና የማኔጅመንት ልምዶች የተገኙበት ሥልጠናዎች የነበሩ ናቸው፡፡

የላይፒዚግ ከተማ መካነ እንሰሳት ሙያተኞች በአዲስ አበባ ከተማ በመገኘት በአዲስ ዙ ለሚገኙ እንሰሳት ህክምና እንዲሰጡ ተደርጓል፡፡ የአዲስ ዙ ሙያተኞች በላይፒዚግ ከተማ በመገኘት የመካነ እንሰሳት ጥበቃና አስተዳደር ልምድ እንዲያገኙ ተደርጓል፡፡

ለ/ ሊዮን (ፈረንሳይ)

አዲስ አበባ ከሊዮን (ፈረንሳይ) ጋር በማዘጋጃቤታዊ አገልግሎት፣ በከተማ ልማት በመሣሠሉ መስኮች ትብብር መሥርተዋል፡፡ በሊዮን ከተማ የሚገኙ የኢትዮጵያ የዲያስፖራ አባላት በማሰባሰብ ለሀገራቸው አስተዋፅኦ በማድረግ ላይ ይገኛሉ፡፡ በሊዮን (ፈረንሳይ) አካባቢ የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን ከከተማዋ ማዘጋጃቤት ጋር በመቀናጀት አዲስ አበባ ከተማን በማስተወወቅ ረገድ ጉልህ ድርሻ በመጫወት ላይ ይገኛሉ፡፡

ሐ/ ዋሽንግተን ዲሲ (U.S.A)

አዲስ አበባ ከተማ ከዋሽንግተን ዲሲ **(U.S.A)**ጋር በተለያዩ መስኮች ለመተባበር የሚያስችል የእህትማማች ከተሞች ጥምረት ተፈጥሯል። በርካታ ኢትዮጵያውያን በዋሽግተን ዲሲ እንደሚኖሩ ሰነዶች ያመላክታሉ። ኢትዮጵያውያኑ ለሀገራቸው ብልፅግና ድጋፍ እንዲያደርጉ ዋሽግተን ዲሲ ከሚገኘው ከኢትዮጵያ ኤምባሲ ጋር በመተባበር ሥራዎች ተሠርተዋል።አዲስ አበባ ከተማ ከዋሽግተን ዲሲ ጋር የመሰረተችው የእህትማማች ግንኙነት በዋሽግተን ዲሲ የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን በመነጨ ሃሰብ መሆኑ ይታወቃል። ከዩ.ኤስ.ኤስ ወደ ሀገራቸው በሚመጡ የኢትዮጵያ ዲያስፖራዎች በከተማችን ያለውን የኢንቨስትመንት ዕድሎች እንዲያውቁ አስፈላጊው መረጃ እንዲያገኙ ተድርጓል።

የኢትዮጵያ ዲያስፖራ በመዲናችን የሚካሄዱትን ሜጋ ፕሮጀክቶች እንዲጎበኙ አስፈላጊውን ሁኔታ ተመቻችቷል።

የኢትዮጵያ ዲያስፖራ በከተማችን የሚካሄደውን የአረንጓዴ ልማት ፕሮጀክት ተሣታፊ እንዲሆኑ በችግኝ ተከላ ተሣታፊ እንዲሆኑ ተደርጓል። ከዚህ ባሻገር የኢትዮጵያ ዲያስፖራ ለኢትዮጵያ ህዳሴ ግድብ አስተዋፅኦ እንዲያደርጉ በንድ እንዲገዙ ከውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ጋር በመቀናጀት ሥራዎች ተሠርቷል።

2.2.6. ለዲያስፖራው ያሉ ዕድሎችን፣ ፍላጎትና ሊያጋጥሙ የሚችሉ ፈተናዎች አስመልክቶ መረጃ መስጠት

ዲያስፖራው በአዲስ አበባ ልማት መሳተፍ የሚችልባቸው ዕድሎችና በሂደት ሊያጋጥሙ የሚችሉ ፈተናዎች በሚመለከት በቂ መረጃ አስቀድሞ መስጠት ያስፈልጋል።

ምዕራፍ ሶስት፡- የትግበራ ምዕራፍ

3.1. የአፈፃፀም ሥርዓት አደረጃጀት

ዲያስፖራው በከተማችን በሚካሄዱ የኢንቨስትመንትና ሌሎች የልማት ዘርፎች ተሣታፊ ለመሆን ከፍተኛ ጥረት በማድረግ ላይ ይገኛል። ይህንን ፍላጎት ማስተናገድ የሚችል አደረጃጀትና የአፈፃፀም ሥርዓት መዘርጋት ያስፈልጋል። የሀገር ውስጥና ዓለም አቀፍ ግንኙነት ዳይሬክቶሬት፣ የአዲስ አበባ ኢንቨስትመንት ኮሚሽን፣ የባህልና ቱሪዝም ቢሮና ሌሎች የሚመለከታቸው ተቋማት በቴክኖሎጂና በሠው ኃይል ማደራጀት አስፈላጊ ሥራዎች ይሠራሉ።

ዲያስፖራው በቀጣይነት ከከተማ አስተዳደሩ ጋር በምን በምን የልማት ዘርፎች መሳተፍ እንደሚችሉ በጥናት ላይ የተመረኮዘ ሥራዎችን መሥራት ያስፈልጋል። የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ከኢትዮጵያ ዲያስፖራ ማህበር፣ ከአዲስ አበባ ዲያስፖራ ማህበርና ከኢትዮጵያ ዲያስፖራ የተግባር ምክር ቤት ጋር በቅንጀት የሚሠራ ይሆናል።

3.2. የአፈፃፀም፣ ክትትልና ግምገማ ሥርዓት

ዲያስፖራን በከተማዋ በሚካሄዱ የልማት ሥራዎች ማሳተፍ ይቻል ዘንድ የሚመለከታቸው የሥራ ዘርፎች ዕቅድ አውጥተው መንቀሳቀስ ይጠበቅባቸዋል። የተቋማቱ ዕቅድ አፈፃፀም በዓመት ሁለት ጊዜ በጋራ የሚገመገም ሲሆን በከንቲባ ጽ/ቤት በአዲስ መልክ የተደራጀው የአፈፃፀምና ክትትል ዘርፍ አስፈላጊውን ድጋፍና ክትትል ያደርጋል።

3.3. ተሞክሮ ያመጣው ተፅዕኖ/ፋይዳ

3.3.1. አወንታዊ ፋይዳ

- ዲያስፖራው በከተማዋ የልማት ሥራዎች ተሣታፊ መሆን እንደሚችል፤
- ዲያስፖራው ከተማችንን በማስተዋወቅ ረገድ ጉልህ ድርሻ እንደሚኖረው፤
- በዕውቀትና ቴክኖሎጂ ሽግግር የበኩሉን አስተዋፆኦ ማድረግ እንደሚችል ፤
- የቱሪዝም ሀብቶችንን የማስተዋወቅ ሥራዎችን መሥራት እንደሚችል፤
- በአዲስ አበባና በእህት ከተሞቿ መካከል ያለውን ግንኙነት ማጠናከር እንደሚችል፤
- በሀገር ግንባታ ከፍተኛ ድርሻ ያላቸው ስለመሆኑ፤
- በሰብዓዊ ሥራዎች ዲያስፖራው አስፋላጊውን ድጋፍ ማድረግ እንደሚችል፤

3.3.2. ተሞክሮው የተሻለ አንፃራዊ የአፈፃፀም ደረጃ ማስመዝገቡን በተመለከተ

- ከዲያስፖራ ማህበር ጋር ተቀራርቦ መስራት መቻል፤
- የዲያስፖራው ማህበር የሚያቀረበውን ቅሬታ ትኩረት መሰጠት፤

3.4. በትግበራ ወቅት ያጋጠሙ ተግዳሮቶች

3.4.1. ውጫዊ ችግሮች

- መረጃን በወቅቱ አለማግኘት፤
- የተደራጀና የተሟላ የኢንቨስትመንት ፕሮጀክት የማቅረብ ችግር፤
- የኢንቨስትመንት ህግ ግንዛቤ ማነስ፤

3.4.2. ውስጣዊ ችግሮች

- በተቋማት መካከል የመናበብ ችግር፤
- የተደራጀ የሠው ኃይል አለመኖር፤
- ሥራዎችን የሚጓተት ሁኔታዎች፤
- በቴክኖሎጂ የተደራጀ መረጃ አለመኖር፤

3.5. በትግበራ ወቅት ያጋጠሙ ችግሮችን ለመፍታት የተወሰዱ እርምጃዎች

- ተቋማት በቅንጅት እንዲሠሩ ሁኔታዎች ማመቻቸት፤
- ከባለድርሻ አካላት ጋር በቅርበት መሥራት፤
- የተደራጀ መረጃ እንዲኖር ጥረት ተደርጓል፤

3.6. የተገኙ ውጤቶች/ተሞክሮዎች

- በቅንጅት መሥራት ውጤታማ እንደሚያደርግ፤
- ከዲያስፖራ ማህበር ገንቢ አስተያየት ማግኘት፤
- ከተማችን ለማስተዋወቅ አመቺ ሁኔታ መፈጠር፤
- የአዲስ አበባ ወዳጆች መበራከት፤

ምዕራፍ አራት፡- የማጠቃለያ ምዕራፍ

አዲስ አበባ ከተማ የዲያስፖራ አካላትን በተለያዩ የልማት ሥራዎች ተሣታፊ እንዲሆኑ ሴክተር መሥሪያ ቤቶች አስፈላጊው ዝግጅት እንዲያደርጉ ጥረት ተደርጓል። የዲያስፖራ አባላት አስፈላጊውን የኢንቨስትመንት አማራጮች እንዲያገኙ ሁኔታዎች ተመቻችቷል።

በከተሞች ያለው ውድ መሬት የህዝብ ሀብት በመሆኑ በፕላን፣ በህግና ደንብ መሠረት ለአልሚዎች እንደሚሰጥ ይታወቃል፡፡ ይሁን እንጂ አንዳንድ የዲያስፖራ አባላት መሬት በአቋራጭ ለማግኘት ከፍተኛ ፍላጎት እንዳላቸው ተስተውሏል፡፡ ከዚህ ባሻገር የተሟላ የኢንቨስትመንት ፕሮጀክት ሰነድ የማቅረብ ችግር፣ የፋይናንስ ምንጭ አለመታወቅና ፕሮጀክቱ የሚፈጥረው የስራ ዕድል ግልፅነት እንደሚጎለው በስፋት የታዩ ችግሮች ናቸው፡፡

በከተማችን በሚካሄዱ የልማት ሥራዎች የዲያስፖራ አባላትን ማሳተፍ ቀጣይነት ያለው ሥራ በመሆኑ የከተማ አስተዳደሩ ልዩ ትኩረት ሰጥቶ ይሠራል፡፡ ከዚህ ባሻገር በከተማና በሀገር አቀፍ ደረጃ በተቋቋመው የዲያስፖራ ማህበራት ጋር በቅርበት ይሠራል፡፡

በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር በተለያዩ እርከን የሚገኙ የሥራ ኃላፊዎች ዲያስፖራን በልማት ማሳተፍ ይችሉ ዘንድ የሚመለከታቸው ሴክተር መሥሪያ ቤቶች የዲያስፖራን ጉዳይ በዕቅዳቸው አካተው መንቀሳቀስ ይጠበቅባቸዋል፡፡ ተቋማቱ ከአዲስ አበባ ዲያስፖራ ማህበር፣ ከኢትዮጵያ ዲያስፖራ ማህበር፣ ከኢትዮጵያ ዲያስፖራ የተግባር ምክር ቤትና ከዲያስፖራ ኤጀንሲ ጋር በቅንጅት መሥራት አስፈላጊ መሆኑ ታምኖበታል፡፡

የኢትዮጵያ ዲያስፖራ ማህበር በከንቲባ ጽ/ቤት ውስጥ የዲያስፖራ ጉዳይ የሚከታተል ዴስክ አስፈላጊ መሆኑን ይጠቅሳል፡፡ ከዚህ ባሻገር 90% የዲያስፖራ አባላት በአዲስ አበባ የመኖሪያ ቤት ለመገንባት የመሬት ጥያቄ ያቀረቡ ቢሆንም መፍትሄ እንዳላገኙ ይጠቅሳል፡፡ የከተማ አስተዳደሩ ለዲያስፖራ አባላት የመኖሪያ ቤት መስሪያ መሬት ማቅረብ የሚቸገር ከሆነ በ40፡60 የቤቶች ልማት ፕሮግራም ተጠቃሚ የሚሆንበት መንገድ እንዲመቻች ማህበሩ አስተያየት ያቀርባል፡፡ የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር በዲያስፖራው አባላት የቀረቡ የማንፋክቸሪንግ፣ ኢንዱስትሪ፣ ለትምህርት ቤት፣ ለሆስፒታል እና ለሆቴል ግንባታ ፕሮጀክት መሬት በማቅረብ ረገድ ክፍተት መኖሩን ይገልፃሉ፡፡ የኢትዮጵያ ዲያስፖራ ማህበር በዕውቀት ሽግግር ዙሪያ ልዩ ትኩረት እንደሚያስፈልግና የሚመለከታቸው ሴክተር መሥሪያ ቤቶች በቅንጅት መሥራት እንዳለባቸው ይገልፃል፡፡

አዲስ አበባ ከተማ በኢንቨስትመንት፣ በቱሪዝም ዘርፍ፣ በዕውቀትና ቴክኖሎጂ ሽግግር ተጠቃሚ እንድትሆን አስፈላጊውን መደላድል ማመቻቸት ይጠበቅባታል፡፡ ከዚህ ባሻገር ሥራን ማዕከል ያደረገ ግምገማ በማካሄድ የተሻለ የሥራ ተነሳሽነት በመፍጠር ከተማችን ተጠቃሚ እንድትሆን በጋራ መንቀሳቀስ አስፈላጊ መሆኑ ይታመንበታል፡፡

4.1. ትምህርት ሊወሰድባቸው የሚገቡ ጉዳዮች

- በከንቲባ ጽ/ቤት የዲያስፖራ ዴስክ የመደራጀት አስፈላጊነት፤
- የኢትዮጵያ ዲያስፖራ ለሀገራቸው የዕውቀትና ቴክኖሎጂ ሽግግር አስተዋፅኦ እንዲያደርጉ ከውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር፣ ከዲስያፖራ ኤጀንሲና ከኤምባሲዎች ጋር በቅንጅት መሥራት፤
- ከኢትዮጵያ ዲያስፖራ የተግባር ምክር ቤት፣ ከአዲስ አበባ ዲያስፖራ ማህበር፣ ከኢትዮጵያ ዲያስፖራ ማህበር እና ከዲያስፖራ ኤጀንሲ ጋር በጋራ መሥራት፤
- አዲስ አበባን የሚመለከቱ መረጃዎችን ለኢትዮጵያ ኤምባሲዎችና የአዲስ አበባ እህት ከተሞች በወቅቱ እንዲደርሳቸው ማድረግ፤
- በውጭ ሀገር በሚገኙ የአዲስ አበባ እህት ከተሞች ውስጥ የሚኖሩ የኢትዮጵያ ዲያስፖራ ተሣታፊ የሚሆንበትን ፕሮግራም ማዘጋጀት፤
- ከእህት ከተሞች የተፈረመውን የትብብር ፕሮግራም ለመተግበር ጥረት ማድረግ፤
- የአዲስ አበባ ከተማ እህት ከተሞች በተለያዩ አጀንዳዎችየሚያዘጋጁትን ቨርቹዋል ስብሰባዎች በዙም መሣተፍ፤

4.2. በድክመት የተለዩ ጉዳዩች

- ከተማችን የሚመለከት የተደራጀ መረጃ አለመኖር፤
- በሴክተር መሥሪያ ቤቶች መካከል የቅንጅት ችግር፤
- የፕሮጀክት ፕሮፖዛል በወቅቱ አለማቅረብ፤
- በደራሽ ሥራዎች መጠመድ፤
- ከተማችን በአግባቡ የማስተዋወቅ ችግር፤

ክፍልሶስት፡- City Diplomacy and City Networking; Implications to Ethiopia's Cities

3.1. Introduction

Cities are arguably humanity's oldest diplomatic actors. Ancient Mesopotamian and Anatolian cities engaged in regular exchanges of envoys to establish mutual recognition and trade missions. Medieval and Renaissance diplomacy was similarly dominated by city-states, particularly in Italy and northern Europe with the Hanseatic League, whose intense diplomatic competition and interactions helped to undermine the Holy Roman Empire, while fuelling the commercial revolution and voyages of exploration across the Atlantic and to Asia. Even after the 1648 Treaty of Westphalia, widely marked as the transition to sovereign nation-states, diplomacy remained a heterogeneous affair until the post-Napoleonic Congress of Vienna in 1815. Nation-states have therefore only been the (nearly) exclusive diplomatic actors for less than two centuries. Even then cities (and other sub-national entities) have continuously maintained regular 'paradiplomatic contacts on disparate matters, ranging from environmental management

After the Second World War, classical diplomacy began to fade, as multilateral diplomacy blossomed. During the same period, the concept of twinning emerged, originating in Europe and spreading to America, as a new form of "citizen-to-citizen" diplomacy (De Villiers, 2005). The United Nations Development Programme (UNDP) defines twinning as a "long-term partnership between communities in different cities or towns" (ibid.). In the beginning, the purpose of early French, German, British and American city twinning was mostly to promote mutual understanding and friendship. It has evolved, from an international instrument of friendship and cultural exchange to one of development and trade. Today, twinning relationships are less about the ceremonial and more about trade and investment (providing a gateway to new markets and products); sport, art, educational and cultural exchanges (and increasing tourism); technology and know-how transfer; and development assistance (De Villiers).

In 1990, the end of the Cold War meant the end of the stable framework of international relations that had anchored the foreign policy and diplomacy of many countries. The fluidity of the international system led to a renaissance in diplomacy, with each country seeking to build a web of diversified relationships that would support its external objectives encapsulated in its foreign policies. Traditionally, international relations have been concerned with the interaction of nation-states, whose increasing interdependence is a mark of the current international system. International relations are not limited to the domain of traditional diplomacy, which is typically conducted by a department of foreign affairs or international relations as well as heads of government. The influence of cities is growing, as increased urbanisation means that some cities have economies that are larger than those of many small to medium-sized countries (Ingenhoff and Asdourian, 2020). As a result, the "governments of large cities and urban areas increasingly engage directly in diplomatic activities, opening representative offices in foreign capitals and other major world cities and sending their mayors on ever more frequent 'state' visits to their foreign counterparts." (Pigman, 2010).

Internationally, there is a real recognition of the catalytic role that city diplomacy plays in the development of nation-states. To be effective, city diplomacy must first and foremost serve the core purpose and objective of local government, i.e. to improve the lives of citizens. City diplomacy is still a developing practice but generally involves activities such as building city networks, sharing of experiences and best practices through dialogue and learning exchanges with counterparts, cooperation between international private and public organisations, and creating networks of mayors and local government bodies.

If the overwhelming majority of cities and states were and/or are conducting international affairs, how is it possible that we are not paying full attention to city diplomacy.This paper seeks to explore the many dimensions of city diplomacy, as currently practised, in order to inform and encourage stakeholders to engage critically on the meaning of city diplomacy and to translate this understanding into practice. The intention of the paper is to outline and capture a set of perspectives that will form the basis for robust engagement on the state of city

diplomacy in Ethiopia, and how it can be enhanced and leveraged to advance the global interests of the Ethiopian citizens.

3.2. City Diplomacy

In a very general terms diplomacy could be defined as the institution and processes by which states and others represent themselves and their interests to one another (Melissen and sharp 2006) given that engaging in relationships and pursing national interest are crucial elements of diplomacy and definition of city diplomacy should include these elements as well. Therefore, by extrapolating the general definition of diplomacy to city diplomacy, could be defined as the institutions and processes by which cities engage in relations with actors on an international political stage with the aim of representing themselves and their interests to one another.

With such a definition city diplomacy could be considered a form of de centralization of international relations management choosing cities as the key actors. In many cases the representatives of cities involved in city diplomacy will be mayors, given that they are often responsible for the international relations of their cities; however municipal civil servants and municipal advisers representing the city at large also engage in city diplomacy.

Various international platforms use the city diplomacy concept, or promote the potential contribution of local governments to peace in general. These include Mayors for Peace, the Global Forum, the Association of Peace Messenger Cities, Sister Cities International, the Municipal Alliance for Peace in the Middle East, and the Italian Coordination of Local Authorities for Peace and Human Rights.

The Committee on City Diplomacy, Peace-building and Human Rights of United Cities and Local Governments (UCLG), established in 2005, defined the concept as ‘the tool of local governments and their associations in promoting social cohesion, conflict prevention, conflict resolution and post-conflict reconstruction with the aim to create a stable environment in which the citizens can live together in peace, democracy and prosperity.

The Netherland Institute of International Relations “Clingendael” provides a broader approach stating, “City diplomacy involves the institutions and processes by which cities engage in

relations with actors on an international political stage with the aim of representing themselves and their interest to one another" (Pluijm, 2007,)

The Congress of Local and Regional Authorities of the Council of Europe adopted the fairly specific UCLG definition in a recommendation in 2008, and added that city diplomacy can be seen as a natural development in the role of cities as members of the internationalcommunity, sharing values of democracy, rule of law and human rights.

City diplomacy in modern world politics has deep roots extending well before the birth ofthe current nation-state system. Scholars have described how this activity has undergonemultiple "generations" in the past century, evolving from intercity relationships based on culture to a complex mechanism and circuit for international coalition building and policy exchange.

In the early 20th century, the first moderngeneration of city diplomacy was based onformalized bilateral relationships (in many casesopportunistic or idiosyncratic in nature) thatwere mainly centred on cultural, economic, orhumanitarian purposes. This is the period of "sistercity" relationships—or what has become knownas "twinning"—many of which persist to the present day.

In the mid-20th century, especially in the contextof post–World War II recovery and mobilization, collectively organized forms of city cooperationbegan to emerge beyond twinning or trilateralcollaborations. Twinning networks began to scaleup with the launch of programs such as the SisterCities International network (founded in 1956).

This period of city diplomacy saw municipalitiesand metropolitan governments establish and experiment with collaborative efforts to exchangeideas and facilitate business. It also saw thebroadening of this approach to complex systemof transnational communities of practice.This period also saw the emergence of city networksdesigned to act as forums for collective actionand as advocacy bodies to ensure that urban andlocal voices would be heard by higher levels ofgovernment and international interests. This model,echoing historical precedents such as the HanseaticLeague, had already been tested in the earlydays of modern multilateralism. For instance, theInternational Union of Local Authorities was foundedin 1913

to promote city interests within the League of Nations. The mid-20th century saw burgeoning activity along these lines.The 1980s saw the emergence of a concept thatcame to be known as Para diplomacy.This term refers to the international diplomaticactivities of governments at subnational levels (e.g. provinces, regions, and cities). City diplomacy, asubset of Para diplomacy, has received recognitiononly more recently.

3.2.1. Factors Triggering City Diplomacy

Severalfactors triggering cities engagement in city diplomacy arena;

Utilitarian approach – First, cities undertake diplomatic initiatives in order to support and protect their interests. In other word to serve the interests of the city itself and its community; for instance, cities can serve their own interests entering into economic, cultural or policy partnership agreements with other cities, tackling their challenges.

Participation approach – Secondly, cities engage in city diplomacy to respond to citizen activism, since community may force their municipal representatives to undertake activities and action in an international perspective.

Solidarity approach – city diplomacy engagement can be the result of sheer solidarity bounds to which municipalities feel the need to respondto exogenous factors.

3.2.2. Functions of City Diplomacy

a. Security

The role of cities in security is structured as

- Diplomatic activities contributing to conflict prevention (e.g. awareness campaigns);
- Activities to support the peace-making and peace-building processes during the conflict (e.g. international assistance programs);
- Post-conflict reconstruction initiatives (e.g. town-twinning initiatives or thematic conferences).

b. Development

Two main strands of action can be identified:

Humanitarian development assistance: which occurs on the long-term crisis and includes activities such as international loans, grant-based cash transfers,building infrastructures, or information and technology-sharing, etc;

Emergency development assistance: in which cities intervene at the on-set emergencies through activities such as donations, etc. The manner in which these actions are carried out can vary. Cities can intervene either directly through their own representatives and delegation or indirectly by supporting other organizations working on site and administering international contacts on behalf of city governments.

c. Economy

It includes all activities aimed at promoting the economic life of cities. Two set of actions can be identified:

- **Economic-pull** activities aiming to attract resources (tourists, businesses, organizations, events). Interest for this kind of initiative is increasing and many cities, both metropolises, such as New York and London, and smaller cities have established a special economic office dedicated to attracting capital in various forms to the city in order to enhance their strategic position. An increasingly widespread initiative in this context is the city branding (S.Tayebi, 2006) that applies the principles of marketing to the city which is considered as a brand to be sold on the market (F. Minelli).

Push-diplomatic economic activities: these consist in exporting excellence services (and knowledge) or entering into partnership agreements with other cities with which they share business sectors (e.g. agreements between port cities, tourist destinations, etc.). Although cities undertake this kind of activity mostly for economic profits, through the exchange of best practices, cities have also a put on in terms of human capital with a multiplier effect on other sectors of city governance (i.e. City branding and city marketing).

d. Culture

Culture is one of the fields where city diplomacy could achieve more effectively and easily its mission since culture is one of the most pervasive sectors of urban life. In fact, the first experiences of international relations between cities were cultural initiatives such as town twinning. However, although the role of culture in the development of cities and as a tool to promote international democracy has been increasingly recognized, the potential of city diplomacy in these fields is not yet fully achieved. So far, the majority of cultural initiatives implemented are linked to:

- Cultural exchanges between cities;
- Cross-border cultural events;
- Drafting of guidelines on how to promote cultural development

e. Representation

This activity is very similar to the tasks of traditional diplomacy and includes all initiatives and processes through which cities can get into the international arena and have voice in decision-making processes. Such representation activities may be more or less structured. The activities are those traditionally carried out by diplomatic bodies:

- Taking part in tables of consultation to voice instances of municipalities and local communities;
- Lobbying on some sensitive issues;
- Discussing the political agenda.

3.3. City Networking

Networking can take place at the national level, with the formation of regional or national associations of municipalities but also at the international level either through bilateral (twinning) or multilateral (city networks) arrangement such as city net UCLG- Global Association of municipalities All these forms of cooperation aim both at protecting cities interest at the decision making bodies in their respective regions and at sharing information and good practices on various urban topics.

Cities in developing and developed countries have to date sustained city diplomacy efforts across a wide range of global challenges. For instance, United Cities and Local Government (UCLG), which covers over 1000 cities and 155 national urban networks, has had for nearly a decade a formal Committee on Development Cooperation and City Diplomacy, tasked with proposing and developing policies on issues related to local government international development cooperation and international relations. Amidst other tasks, the Committee has been liaising directly with the OECD to set up a structural mechanism to monitor the effectiveness of aid on local governments throughout the world. UCLG has now a substantial advocacy role on the OECD Working Party on Aid Effectiveness and the United Nations Development Cooperation Forum, and likewise it has had continuing lobbying efforts for greater city input in the Sustainable Development Goals process. The network aims to condense and communicate key policy messages on aid from the vast UCLG membership, sustain participation in international conferences and meetings, and foster common efforts. This highlights how cities are not only individual diplomatic actors, but rather, as many other international players.

The second network is Sister Cities International, a non-profit citizen diplomacy network active since 1956, and was developed to systematise relationships with Beijing, Budapest, Cairo, Jerusalem, Johannesburg, London, Madrid, Rome, Santo Domingo and Tokyo. In 2006, the programme was restructured and renamed to engage with additional foreign cities and extend more explicitly into the business sector, engaging in substantive programming with more than one hundred cities, fostering not only city-to-city cooperation but also student exchange, and international summits in New York that have engaged numerous cities and international business actors.

The third network is the recently launched Global Network for Safer Cities (GNSC) is a case in point. Led by the United Nations, the GNSC aims to equip local authorities and urban stakeholders with the tools to deliver and maintain urban security. GNSC follows the footsteps of successful examples of cityto-city cooperation like the C40 Group or Eurocites, which are

today quite active components in the international response to issues like climate change, inequality and diversity.

At the same time, UN agencies—including UNESCO on culture, UN-Habitat on urban settlements, and the World Health Organization on health—embarked on many such efforts, further encouraging the progressive transformation of city diplomacy from symbolic twinning to a more practical diplomatic activity that engaged thousands of local governments around the world.

3.4. The Challenges Cities Face in Networks of Cities

A comprehensive list of challenges that cities face when working to establish networks are:

- Language barriers;
- Lack of staff and resources dedicated to long-term international cooperation, especially when benefits are not tangible or do not come quickly;
- Frequent criticism from the local press for the resources invested in international activities instead of addressing local needs
- Political cycles (both for elected and appointed officials) may create periods of inactivity or indifference to international relations;
- Some cities wait for their counterpart to take all the initiative or bring all the ideas and expertise. Or one of the counterparts feels that there is an uneven or unbalanced flow of knowledge or resources;

Considering all the challenges that cities face, a more detailed network narrative can be proposed, a path that cities should follow to build sustainable, efficient and beneficial city-to-city network (UEC, 2019).

1. Aim: What is the aim of our international partnerships? Which challenges do we want to address and what opportunities do we see? What local partners and stakeholders will participate?

2. Commit: How are we going to meet the aim and objectives we set? What resources can, and are, we going to use? What is the role and contribution of each involved stakeholder? Do we have the necessary political and/or high-level commitments?

3. Partner: How can we identify suitable and matching counterparts? How can we initiate discussions and reach a strategic agreement?

4. Plan: What are the appropriate plans and roadmaps to reach the objectives agreed? How do we keep all relevant stakeholders involved?

5. Do: How do we implement the plans and deliver the desired objectives and targets?

6. Measure: Is this a successful partnership? Are the joint activities delivering to the involved cities?

7. Act: How can we adjust our partnership and action plans in order to meet the targets – previous, updated or new?

8. Replicate: What are the elements that can be replicated in other city-to-city partnerships? How do we mainstream these results to promote the wider objectives of the city?

3.5. City Diplomacy in Ethiopia

Time and space does not permit to list all cities diplomacy held by our regions and towns. However, it is worth mentioning some city diplomacy. Addis Ababa City Administration has made contact through twining with fourteen counter parts, Harar city with six foreign cities, Dire Dawa city Administration with four cities. Oromia Regional National State, Amhara National Regional State, Tigray Regional States and South Nations, Nationalities, and Peoples of Ethiopia have also made para diplomacy with their counter parts, frequently with provinces of China. The regional states have also formed a relationship with their adjacent countries.

The experience of Harari national regional state stands could be a great example as it was recognized by Ministry of Foreign Affairs (MoFA) itself. The Harari has created a

good relation with international organizations, non-governmental organizations, foreign missions residing in Addis and foreign cities. It created city bonds with different countries, such as Charlvilmizier of French, Sanliverfefi of Turkey, Klarsten of Atlanta, and Arta of Djibouti. An agreement was signed between the regional government of Harari and Charlvilmizier of French on developmental projects focused on women income generation, capacity building, renewal of Jugal Hospital of fistula, culture and education, as well as water executed by the sector offices of the government of Harari.

The city of Harar has created a sisterly twining relation with its counter parts of Sanliverfefi of Turkey. Turkey and Harar have had historical relation and Turkey once had a consulate in Harar. The relationship of these cities itself was initiated by the Turkish Ambassador who was residing in Addis. On the invitation of Harari, the Turkish Ambassador with high level delegates of Sanliverfefi, including the city mayor and Turkish chamber of commerce visited the region for three days and at the end Sanliverfefi delegation exchanged MoU with the Harari Regional State Government. The delegation promised to give around1.72 million birr to enhance the water problem of the region, a lorry of water container, children medicine, capacity building, technical support, environmental protection, and map preparation. Similar invitation was also extended to the Harari officials to visit Sanliverfefi. The regions have also made contact with Klarsten of Atlanta, in which the team containing senior officials, experts and academician's culture and heritages of the region visited the small city of Atlanta in June, 2009 G.C.

Amhara Regional State has also exchanged MoU with Schiwan province/ Chinasince 2006 and majority of the cities in the region have been involved with their respective sister–city relationships. Likewise, Oromia Regional Government made considerable diplomacy. The delegation led by H.E Aba Dula Gemeda ex-president of the region frequently visited other countries and cities mainly for the promotion of trade, cultures and investment. The region entered intoagreement withConstanbul cities of Turkey. In 2002 E.C, H.E Aba DulaGamada signed agreement with Hunan, China province. Here, it is worth mentioning the agreement between Ethiopian government and big textile company of Turkey. The objective of the

investment is establishing industrial zone in Legatafu, Oromiya Region that worth more than 20 billion birr.

State President Officerevealed that, the then president of Oromia Regional State, H.E Ato Aba DulaGemada, played paramount role among others in convincing the investors by visiting Turkey and the aforementioned company, facilitating provision of required land for investment, and reaching on the investment agreement within a short period of time.

Addis Ababa City Administration external diplomacy attained its momentum in comparison with the rest of the Regional States. The city administration organized separate department, headed by a director, which is responsible in twining the city with other cities and conduct others external diplomacy. The City administration has established a strong link with Johannesburg of South Africa, Chun Chun of North Korea, Ankara of Turkey, Sana'a of Yemen, Leipzig of German, and Lyon of France. As the result of the relationships, the City administration has secured various technical and financial supports. The municipality got 21 Ambulances, 1 fire extinguisher car, and 180 computers from Chun Chun of North Korea.

In return, the municipality dedicated a park found in Gulelle sub- city to the Korean veterna's memorial monument and museum. From the agreement made with the Leipzig of Germany, the city of Addis Ababa got a medical treatment for its lions in Sidist Kilo Zoo and assistance on a project on park zoo, consultancy and public transportation and generation of electricity from bio-products. A partnership was also made between the schools in the two cities, as a result of which education materials and free language training was provided to local schools. Likewise, the municipality got consultancy on BPR and public administration and other assistance from the sister relation with Lyon of France, and Johannes berg of South Africa. Efforts are also underway to establish sister city partnership with Washington DC, and the District of Columbia. Recently, a high-level city delegation led bythe then Mayor KumaDemeksa paid a working visit to the Russian Federation from March 22 to March 28, 2011. The Addis Ababa delegation met and held talks on bilateral issues with governors of the cities of Moscow and St. Petersburg. Indeed, the purpose of the visit was to sign a protocol agreement with the city of St.

Petersburg. The then Mayor KumaDemeksa and the Deputy Governor of the city of St. Petersburg inked the protocol agreement.

Some regional governments pay high attention to trans- border diplomacy than micro Para-diplomacy due to their geographical location For instance, Gambella regional state is known for developing this type of relation. Its foreign relation mainly focused on maintaining peace and security with the adjacent states of Sudan. This includes discussion on solution as to attacks, killings, and abductions of children, illegal movement of cattle, looting of properties and taking of weapons.The Gambella Regional State and Jonqeli State of South Sudan meet to take actions and resolve attacks and lootings regularly.

Amhara Regional State has also contact with Gedariff of Sudan; Oromia with Kenya border provinces. It is common to see Borana child in the land of Kenya in search of water and grass for their cattle. More frequently, Borana Abba Gada enters to Kenyas' territory without any passport to visit Oromos in Kenya, or to mediate the conflict between Oromo pastoralist and that of Kenya. The Ethiopian currency and Kenya currency is interchangeably used in some town of the region and Kenya provinces.

The rising influence (nationally and internationally) of cities, on the back of increased urbanisation and economic growth, has led to large cities and urban areas engaging directly in diplomatic activities, through twinning and other relations with counterparts abroad. Yet, although Ethiopian cities have seen an increase in municipal international relations (MIR), the outcomes have been limited, with the focus mostly on intangible city-to-city friendships rather than on concrete results. The paper proposes that MIR should focus on results and tangible benefits for the inhabitants of the city, and highlights that effective liaison with provincial authorities and with Ministry of Foreign Affairs of Ethiopia could contribute to integrated and beneficial international relations.

References

De Villiers JC. 2005. Strategic alliances between communities, with special reference to the twinning of South African provinces, cities and towns with international partners. A thesis submitted to the University of Stellenbosch in fulfilment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy (Business Management and Administration)

Ingenhoff D and Asdourian B. 2020.Enhancing the international roles of cities, mayors and their brands. CDP blog post, 1 Jun 2020.

Pigman, GA. 2010. Contemporary Diplomacy. Cambridge: Polity Press

Pluijm, R. v. (2007). CITY-TO-CITY DIPLOMACY: the expanding role of cities on international politics. The Hague: Netherlands Institute of International Relations Clingendael.